

Βρυξέλλες, 1.7.2020
COM(2020) 274 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο δεξιοτήτων για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική
δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα**

{SWD(2020) 121 final} - {SWD(2020) 122 final}

«Η καλύτερη επένδυση για το μέλλον μας είναι η επένδυση στον ανθρώπινο δυναμικό μας. Οι δεξιότητες και η εκπαίδευση είναι η ατμομηχανή της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας. Ωστόσο, η Ευρώπη δεν είναι ακόμη απόλυτα έτοιμη. Θα μεριμνήσω ώστε να χρησιμοποιήσουμε όλα τα εργαλεία και τα κονδύλια που έχουμε στη διάθεσή μας για να αποκαταστήσουμε αυτή την ισορροπία.»

Πρόεδρος κ. von der Leyen

«Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση προκειμένου να διατηρήσει και να αποκτήσει δεξιότητες που θα του επιτρέψουν να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνία και να διαχειρίζεται με επιτυχία τις αλλαγές στην αγορά εργασίας.»

Αρχή 1 του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων

Ζούμε σε μια εποχή μεταβάσεων. Η διπλή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση αναδιαμορφώνει τον τρόπο με τον οποίο ζούμε, εργαζόμαστε και αλληλεπιδρούμε. Η μετάβαση της ΕΕ σε μια αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων, κυκλική, ψηφιοποιημένη και κλιματικά ουδέτερη οικονομία και η ευρεία ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης και της ρομποτικής αναμένεται να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας¹, ενώ άλλες θέσεις εργασίας θα αλλάξουν ή θα εξαφανιστούν. Η δημογραφική αλλαγή θα απαιτήσει από την Ευρώπη να αξιοποιήσει όλα τα ταλέντα και την πολυμορφία της. Ταυτόχρονα, θα δημιουργήσει επίσης νέες ευκαιρίες απασχόλησης στις οικονομίες της τρίτης ηλικίας και της παροχής φροντίδας. Οι εν λόγω μεταβάσεις καταδεικνύουν την ανάγκη για **μια άνευ προηγουμένου αλλαγή των αναγκαίων δεξιοτήτων**, ώστε να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητές τους.

Η πανδημία COVID-19 επιτάχυνε την ψηφιακή μετάβαση. Καθώς η τηλεργασία και η εξ αποστάσεως μάθηση έχουν γίνει πραγματικότητα για εκατομμύρια ανθρώπους στην ΕΕ, έγιναν συχνά φανεροί και οι περιορισμοί της τρέχουσας ψηφιακής ετοιμότητάς μας. Η πανδημία επέτεινε το ήδη υφιστάμενο χάσμα ψηφιακών δεξιοτήτων, ενώ συγχρόνως εμφανίζονται νέες ανισότητες, καθώς πολλοί άνθρωποι δεν διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων ή βρίσκονται σε χώρους εργασίας ή σχολεία που υστερούν όσον αφορά την ψηφιοποίηση.

Η πανδημία επηρέασε επίσης σημαντικά τις ευκαιρίες σταδιοδρομίας για πολλούς ανθρώπους στην ΕΕ. Επί του παρόντος εκτιμάται ότι το ΑΕΠ της ΕΕ θα μειωθεί κατά περισσότερο από 7 % το 2020 και η ανεργία θα φθάσει το 9 %, από 6,6 % που ήταν στο τέλος του 2019 — με ορισμένες χώρες να πλήττονται ακόμη περισσότερο. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής², ορισμένοι τομείς αναμένεται να αντιμετωπίσουν τις μεγαλύτερες απώλειες σε πραγματική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία το 2020, από 20 % έως 40 % σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2019. Επιπλέον, συγκεκριμένοι τομείς θα μπορούσαν να υποστούν μείωση του κύκλου εργασιών κατά περισσότερο από 70 % το δεύτερο τρίμηνο του 2020. Οι χώρες και οι περιφέρειες η οικονομία των οποίων

¹ Πριν από την επιδημική έκρηξη της νόσου COVID-19, υπήρχε η εκτίμηση ότι έως το 2030 θα δημιουργούνταν 1 εκατομμύριο θέσεις εργασίας. Employment and Social Developments in Europe (ESDE) (Εργασιακές και κοινωνικές εξελίξεις στην Ευρώπη), 2019. Ομοίως, υπήρχε η εκτίμηση ότι οι εν λόγω τεχνολογίες θα δημιουργούσαν κατά την επόμενη πενταετία περίπου 60 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας παγκοσμίως.

² Identifying the recovery needs (Προσδιορισμός των αναγκών για την ανάκαμψη): SWD(2020) 98 final

στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό σ' αυτούς τους τομείς θα δυσκολευτούν περισσότερο να ανακάμψουν.

Για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης και την προώθηση της διπλής μετάβασης, η Επιτροπή πρότεινε ένα φιλόδοξο σχέδιο ανάκαμψης, με στόχο την οικοδόμηση μιας πιο βιώσιμης, πιο ανθεκτικής και πιο δίκαιης Ευρώπης για την επόμενη γενιά³. Καθώς η Ευρώπη ξεκινά την πορεία της προς την ανάκαμψη, η ανάγκη βελτίωσης και προσαρμογής των δεξιοτήτων καθίσταται επιτακτική. Το στοιχείο αυτό θα έχει επίσης καίρια σημασία για να μπορέσει η ΕΕ, ως γεωπολιτικός παράγοντας, να εξακολουθήσει να ηγείται των προσπαθειών για παγκόσμια ανάκαμψη.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, η ΕΕ χρειάζεται μια ριζική αλλαγή όσον αφορά τις δεξιότητες. Μια αλλαγή που θα προωθήσει ένα τολμηρό θεματολόγιο εργασιακών δεξιοτήτων για την προώθηση της διπλής μετάβασης και τη διασφάλιση της ανάκαμψης από τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID 19 και επίσης:

- **για την ενίσχυση της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας:** Οι δεξιότητες και η διά βίου μάθηση έχουν ζωτική σημασία για τη μακροπρόθεσμη και βιώσιμη ανάπτυξη, την παραγωγικότητα και την καινοτομία και, ως εκ τούτου, αποτελούν βασικό παράγοντα για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων όλων των μεγεθών, και ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)⁴. Η παροχή των κατάλληλων δεξιοτήτων στους ανθρώπους τούς επιτρέπει να εργάζονται πιο αποτελεσματικά και να αξιοποιούν προηγμένες τεχνολογίες⁵, εξαλείφει το μείζον εμπόδιο στο οποίο έχει διαπιστωθεί ότι προσκρούουν οι επιχειρηματικές επενδύσεις⁶, αποτρέπει τις αναντιστοιχίες στην αγορά εργασίας⁷ και θέτει τις βάσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη (Ε&Α) και για την καινοτομία που βασίζεται στις επιχειρήσεις. Μόνο με τις κατάλληλες δεξιότητες μπορεί η Ευρώπη να ενισχύσει τη θέση της στον παγκόσμιο ανταγωνισμό και να έχει βιώσιμη οικονομική ανάκαμψη, προσανατολισμένη προς την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Αυτό σημαίνει, ειδικότερα, την υλοποίηση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η οποία αποτελεί τη στρατηγική της ΕΕ για την ανάπτυξη, και την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί στους στρατηγικούς τομείς και οικοσυστήματα που προσδιορίζονται στη νέα βιομηχανική στρατηγική της ΕΕ.
- **για τη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης:** Η πρόσβαση σε ευκαιρίες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης έχει ζωτική σημασία για δεκάδες εκατομμύρια εργαζομένους που οδηγούνται σε καθεστώς μειωμένου ωραρίου εργασίας ή στην ανεργία, ανεξάρτητα από το σημερινό τους επίπεδο δεξιοτήτων ή τον τομέα ειδίκευσής τους. Η ανάκαμψη της Ευρώπης θα είναι επιτυχής μόνο αν εξασφαλίζει την αναγκαία συνοχή και δεν αφήνει κανέναν πίσω. Όταν κάποιος έχει τις κατάλληλες δεξιότητες, είναι πιο εύκολα σε θέση να κρατήσει τη δουλειά του και να διαχειριστεί τη μετάβασή του από μια θέση εργασίας σε κάποια άλλη. Η επίτευξη αυτού του στόχου απαιτεί την παροχή ισότιμης πρόσβασης σε πρόσθετες ευκαιρίες αναβάθμισης δεξιοτήτων για όλους, ανεξάρτητα από το φύλο, τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, την αναπηρία, την ηλικία ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό, συμπεριλαμβανομένων των ενηλίκων με χαμηλά προσόντα και δεξιότητες και των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Ομοίως, θα πρέπει να καλύπτονται όλες οι περιοχές, από τις μεγάλες πόλεις έως τις αγροτικές, παράκτιες ή απομακρυσμένες περιοχές ολόκληρης της ΕΕ.

³ COM(2020) 442 final.

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017), Investment in Human Capital – Assessing the Efficiency of Public Spending on Education (Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο — Αξιολόγηση της αποδοτικότητας των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση), σημείωμα προς την Ευρωομάδα, 6 Νοεμβρίου 2017.

⁵ Woessmann, L., The Economic Case for Education (Τα οικονομικά επιχειρήματα υπέρ της εκπαίδευσης), EENEE Analytical Report No. 20, Ινστιτούτο Ifo και πανεπιστήμιο του Μονάχου, 2017.

⁶ Στην έρευνα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για το 2017, σχεδόν το 80 % των επιχειρήσεων ανέφεραν την έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού ως εμπόδιο για την επένδυσή τους.

⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), The Economic Case for Education (Τα οικονομικά επιχειρήματα υπέρ της εκπαίδευσης). Ενημερωτικό έγγραφο που εκπόνησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής για να τροφοδοτήσουν τη συζήτηση προσανατολισμού του Συμβουλίου στις 12 Δεκεμβρίου 2014.

- **για την οικοδόμηση της ανθεκτικότητάς μας:** Τους τελευταίους μήνες ορισμένα επαγγέλματα δέχθηκαν έντονες πιέσεις. Αυτό συνέβη ιδίως με τους επαγγελματίες του τομέα της υγείας και της περίθαλψης, καθώς επίσης με τους εργαζομένους πρώτης γραμμής των τομέων του λιανικού εμπορίου, των μεταφορών, των κοινωνικών υπηρεσιών ή των υπηρεσιών υγιεινής και επίσης με τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές. Η ύπαρξη αρκετών ειδικευμένων εργαζομένων σ' αυτούς τους στρατηγικούς τομείς έχει ζωτική σημασία για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής πρόσβασης των πολιτών σε βασικές υγειονομικές, κοινωνικές ή εκπαιδευτικές υπηρεσίες σε περιόδους κρίσης. Για το άτομο, η βελτίωση της ανθεκτικότητας μέσω των δεξιοτήτων σημαίνει μείωση της εξάρτησης από τις συνθήκες της αγοράς και αύξηση της ικανότητάς του να διαχειριστεί τις καταστάσεις που θα κληθεί να αντιμετωπίσει στη ζωή του και τις επαγγελματικές του μεταβάσεις. Επιπλέον, η πανδημία COVID-19 ανέδειξε επίσης την ανάγκη ψηφιακής ετοιμότητας για συνέχιση της εκπαιδευτικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι προκλήσεις όσον αφορά την υποδομή ΤΠ και τα ηλεκτρονικά συστήματα ανέδειξαν την ανάγκη βελτίωσης της ανθρώπινης ικανότητάς μας για ετοιμότητα και αντίδραση στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.

Για να πετύχουμε τους στόχους μας, η διά βίου μάθηση για όλους πρέπει να γίνει πραγματικότητα στην Ευρώπη. Όλοι οι Ευρωπαίοι πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ελκυστικά, καινοτόμα και συμπεριληπτικά προγράμματα μάθησης, επίσης επειδή οι δεξιότητες απαξιώνονται πιο γρήγορα. Η εκπαίδευση σε νεαρή ηλικία εξακολουθεί να έχει θεμελιώδη σημασία, αλλά είναι μόνο η αρχή μιας ζωής γεμάτης μάθηση: από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, μέσω της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, έως την τεχνική, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων. **Η μάθηση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής,** μεταξύ άλλων και σε μεγαλύτερη ηλικία, είναι το στοιχείο που θα κάνει τη διαφορά. Ωστόσο, λιγότεροι από δύο στους πέντε ενηλίκους συμμετέχουν σε μαθησιακές δραστηριότητες κάθε χρόνο. Το ποσοστό αυτό δεν αρκεί για να αναζωογονήσουμε την οικονομία μας και να αξιοποιήσουμε όλα τα οφέλη που προσφέρουν η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση. Κάθε άτομο στην ΕΕ θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αναβαθμίζει τις δεξιότητές του και να επανειδικεύεται, καθώς και να ανταμείβεται γι' αυτό.

Η κατάρτιση για μια θέση εργασίας θα πρέπει να αποτελεί την κατευθυντήρια αρχή στην προσπάθεια αυτή. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να γίνεται καταρχάς η χαρτογράφηση της δέσμης δεξιοτήτων κάθε ατόμου, να του παρέχεται στη συνέχεια στοχευμένη κατάρτιση που να ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένες ανάγκες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης και, τέλος, να του παρέχεται βοήθεια για να βρει δουλειά που έχει ζήτηση στην αγορά εργασίας.

Αν και οι περισσότερες αρμοδιότητες για τις πολιτικές δεξιοτήτων παραμένουν σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, η Ευρώπη έχει να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Πολλοί άνθρωποι εργάζονται σε μικρές επιχειρήσεις οι οποίες ανήκουν σε αλυσίδες αξίας που εκτείνονται σε ολόκληρη την Ευρώπη. Σε όλους τους τομείς, από την αυτοκινητοβιομηχανία έως την κλωστοϋφαντουργία, από τα φαρμακευτικά προϊόντα έως την ενέργεια, υπάρχει μια ευρωπαϊκή αλυσίδα ταλέντων. Η ενδυνάμωση της εν λόγω αλυσίδας θα ενισχύσει την ενιαία αγορά και την ανθεκτικότητα της οικονομίας μας. Η ΕΕ μπορεί να ενθαρρύνει και να υποστηρίξει τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν πολιτικές που κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση και οι οποίες αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τη διπλή μετάβαση και ενισχύουν την ανθεκτικότητα της οικονομίας και της κοινωνίας μας.

Η Ευρώπη παρέχει επίσης πολύτιμη στήριξη μέσω του προϋπολογισμού της. Η πρόταση της Επιτροπής για το πρόγραμμα **Next Generation EU**⁸ αξιοποιεί τον

⁸ COM(2020) 441 final/2.

προϋπολογισμό της ΕΕ για τη στήριξη της ανάκαμψης των κρατών μελών και την επανεκκίνηση της οικονομίας. Με ανανεωμένο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό ύψους 1,1 τρισεκατομμυρίων ευρώ, ο οποίος ενισχύεται από το ειδικό προσωρινό μέσο «Next Generation EU», ύψους 750 δισεκατομμυρίων ευρώ, η ΕΕ κινητοποιεί επενδύσεις για μια βιώσιμη, δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάκαμψη. Οι επενδύσεις στις δεξιότητες βρίσκονται στο επίκεντρο των προτάσεων αυτών. Θέτουν στη διάθεση των κρατών μελών άνευ προηγουμένου ευκαιρίες για να χρηματοδοτήσουν, στον τομέα των δεξιοτήτων, πολιτικές που ενισχύουν την ανθεκτικότητά τους στους οικονομικούς κλυδωνισμούς και την ικανότητά τους να ανακάμψουν ταχύτερα από την τρέχουσα ύφεση και να πορευθούν προς τη διπλή μετάβαση.

Με αφετηρία το Θεματολόγιο δεξιοτήτων⁹ που εγκρίθηκε το 2016, και με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το Σχέδιο Ανάκαμψης για την Ευρώπη, αυτό το νέο Θεματολόγιο δεξιοτήτων καλύπτει τα ακόλουθα πέντε δομικά στοιχεία και:

Ζητά να αναληφθεί συλλογική δράση, στην οποία θα συμμετέχουν οι επιχειρήσεις, οι κοινωνικοί εταίροι και τα ενδιαφερόμενα μέρη, που θα δεσμευτούν να συνεργαστούν, ιδίως εντός των βιομηχανικών οικοσυστημάτων της ΕΕ και σε όλες τις αλυσίδες αξίας

Καθορίζει σαφή στρατηγική, για να διασφαλιστεί ότι οι δεξιότητες οδηγούν σε θέσεις εργασίας

Βοηθά τους ανθρώπους να οικοδομήσουν τις δεξιότητές τους σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους, σε ένα περιβάλλον στο οποίο η διά βίου μάθηση είναι ο κανόνας

Προσδιορίζει τα οικονομικά μέσα για την προώθηση των επενδύσεων στις δεξιότητες

Θέτει φιλόδοξους στόχους για την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανεπιδίκευση, οι οποίοι πρέπει να επιτευχθούν μέσα στην επόμενη πενταετία

Το νέο Θεματολόγιο δεξιοτήτων υλοποιεί τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, και ιδίως την πρώτη αρχή του, που θεσπίζει το δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση. Συνδέεται επίσης στενά με την **Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία**¹⁰, τη νέα **ψηφιακή στρατηγική**¹¹ και τις νέες **στρατηγικές για τη βιομηχανία και τις ΜΜΕ**¹², διότι οι δεξιότητες αποτελούν βασικό παράγοντα για την επιτυχία τους. Επιπλέον, υποστηρίζει επίσης την πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για μια «**Γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των Εγγυήσεων για τη νεολαία**», την οποία ενέκρινε σήμερα η Επιτροπή, και λαμβάνει υπόψη τα πορίσματα της πρόσφατης έκθεσης **για τον αντίκτυπο της δημογραφικής αλλαγής**¹³. Το νέο **σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία** και η **στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030** υπογραμμίζουν επίσης τον καίριο ρόλο των δεξιοτήτων για τη μετάβαση προς μια πράσινη οικονομία.

⁹ COM(2016) 381 final.

¹⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, COM(2019) 640 final.

¹¹ Ευρωπαϊκή ψηφιακή στρατηγική, 2020 <https://ec.europa.eu/digital-single-market/el/content/european-digital-strategy>

¹² COM(2020) 102 final και COM(2020) 103 final.

¹³ COM(2020) 241 final.

Διασυνδέεται με άλλες πρωτοβουλίες πολιτικής που υποστηρίζουν την προσέγγιση της διά βίου μάθησης. Θα την ακολουθήσουν και άλλες προτάσεις που θα δώσουν νέα ώθηση στον τομέα της εκπαίδευσης, και ιδίως η πρωτοβουλία για την υλοποίηση του **Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης** έως το 2025, με την άρση, σε ολόκληρη την Ένωση, των φραγμών που παρακωλύουν τη μάθηση και με την προώθηση της καινοτόμου και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για όλους. Ο **Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας** προωθεί επίσης την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των ταλέντων, ιδίως στον πανεπιστημιακό χώρο. Από κοινού, οι πρωτοβουλίες αυτές θα συμβάλουν στην οικοδόμηση μιας κουλτούρας διά βίου μάθησης στην Ευρώπη και θα προαγάγουν μια καθοδηγούμενη από τη ζήτηση προσέγγιση για την ενίσχυση της συνεργασίας με τη βιομηχανία και την προώθηση της απασχολησιμότητας των πολιτών.

1. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες ενίσχυσης της κοινής δράσης, ώστε να **μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων στις δεξιότητες**. Οι πολιτικές και οι δράσεις για τις δεξιότητες μοιράζονται μεταξύ πολλών παραγόντων. Τα υπουργεία, οι φορείς παροχής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ο ίδιος ο κλάδος, οι ερευνητικοί οργανισμοί, οι κοινωνικοί εταίροι, τα εμπορικά επιμελητήρια και οι οργανισμοί απασχόλησης είναι μόνο ορισμένοι από αυτούς τους παράγοντες που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων αναβάθμισης των υφιστάμενων δεξιοτήτων και απόκτησης νέων (επανεidίκευσης). Ο συντονισμός των προσπαθειών μπορεί να προσφέρει σαφήνεια στα άτομα και τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη την αλυσίδα, να μειώσει το κόστος και να επικεντρωθεί σε προτεραιότητες.

Τα επιτυχημένα προγράμματα δεξιοτήτων συνδυάζουν τις διάφορες φάσεις, ώστε να συνοδεύουν κάθε εργαζόμενο κατά την επανεidίκευσή του ή την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του: από τον προσδιορισμό των δεξιοτήτων που χρειάζονται για τη διπλή μετάβαση, την απόκτηση αυτών των δεξιοτήτων μέσω στοχοθετημένων προγραμμάτων κατάρτισης και την υποστήριξη της χρήσης τους στον χώρο εργασίας ή τη στροφή σε νέες θέσεις εργασίας.

Ένα πρώτο δομικό στοιχείο του Θεματολογίου δεξιοτήτων είναι η προώθηση της συνεργασίας μέσω ενός Συμφώνου για τις δεξιότητες.

Δράση 1: Σύμφωνο για τις δεξιότητες:

Το Σύμφωνο θα δώσει το έναυσμα για μια συντονισμένη προσπάθεια για ποιοτικές επενδύσεις στις δεξιότητες για όλους τους ανθρώπους που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας σε ολόκληρη την Ένωση.

Το Σύμφωνο για τις δεξιότητες θα φέρει σε επαφή όλους τους ενδιαφερόμενους παράγοντες, ιδιωτικούς και δημόσιους, που συμμερίζονται τον στόχο της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και της επανεidίκευσης του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης, ώστε να μπορούν οι πολίτες να συμμετάσχουν στη διπλή μετάβαση. Όλοι αυτοί οι ενδιαφερόμενοι παράγοντες θα υπογράψουν έναν **Χάρτη**, ο οποίος θα καθορίζει τις βασικές αρχές¹⁴ που έχουν ουσιώδη σημασία για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανεidίκευση του εργατικού δυναμικού, στο πλαίσιο των οργανώσεών τους αλλά και σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας ή το οικοσύστημά τους. Ο Χάρτης θα δημιουργηθεί από κοινού με τους ενδιαφερόμενους παράγοντες.

Το Σύμφωνο θα διευκολύνει τη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Ειδικότερα, θα δημιουργήσει **εταιρικές σχέσεις μεγάλης κλίμακας**, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό επίπεδο, σε στρατηγικά βιομηχανικά οικοσυστήματα¹⁵ και τομείς προτεραιότητας που προσδιορίζονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, για την επίτευξη φιλόδοξων δεσμεύσεων. Οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις θα περιλαμβάνουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και ιδίως τις ΜΜΕ που δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε δεξιότητες. Οι ενδιαφερόμενοι παράγοντες θα ενθαρρυνθούν να συγκεντρώσουν εμπειρογνώσια, πόρους (για παράδειγμα, μέσα κατάρτισης εντός της αλυσίδας) και χρηματοδότηση προς συγκεκριμένες δράσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανεidίκευσης με σαφείς δεσμεύσεις, που θα επιτρέπουν στα άτομα να διατηρούν, να αλλάζουν ή να βρίσκουν νέες θέσεις εργασίας.

Το Σύμφωνο **θα διευκολύνει επίσης την πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ** για τις δεξιότητες, προσφέροντας ένα ενιαίο σημείο εισόδου σε επίπεδο ΕΕ.

¹⁴ Στις αρχές αυτές θα περιλαμβάνονται η καταπολέμηση των διακρίσεων και η διάσταση του φύλου.

¹⁵ Όπως αναφέρεται στη βιομηχανική στρατηγική της ΕΕ, που εγκρίθηκε τον Μάρτιο του 2020.

Στη **δρομολόγηση του Συμφώνου** κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Επαγγελματικών Δεξιοτήτων τον Νοέμβριο του 2020 θα συμμετάσχουν οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενδιαφερόμενα μέρη από το στρατηγικό βιομηχανικό οικοσύστημα και άλλοι ενδιαφερόμενοι παράγοντες.

Ο **Miguel** διοικεί μια μικρή επιχείρηση που προμηθεύει εξειδικευμένα εξαρτήματα για ηλεκτρικά αυτοκίνητα, τομέα στον οποίο η τεχνολογική ανάπτυξη είναι ταχεία. Χάρη στο Σύμφωνο για τις δεξιότητες, η επιχείρησή του προσχώρησε σε μια ευρεία εταιρική σχέση, στην οποία συμμετέχει ολόκληρη η αλυσίδα εφοδιασμού. Το προσωπικό του μπορεί τώρα να επωφεληθεί από κατάρτιση υψηλού επιπέδου, σχεδιασμένη από κοινού με ένα ερευνητικό ίδρυμα, σε εγκαταστάσεις που ανήκουν σε μεγαλύτερες εταιρείες.

Οι **κοινωνικοί εταίροι σε έναν συγκεκριμένο τομέα** συμφωνούν να τοποθετήσουν σε κάθε ενδιαφερόμενη εταιρεία μερικούς «πρεσβευτές κατάρτισης». Πρόκειται για εργαζομένους που ενημερώνουν τους συναδέλφους τους για τις δυνατότητες και τα δικαιώματα κατάρτισής τους και τους παροτρύνουν να τα αξιοποιούν. Ειδικότερα, τα άτομα με χαμηλή ειδίκευση μπορεί να είναι απρόθυμα να μιλήσουν στους προϊσταμένους τους σχετικά με τις ανάγκες τους για κατάρτιση. Οι πρεσβευτές θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος.

Το Σύμφωνο για τις δεξιότητες θα δημιουργήσει γέφυρες μεταξύ πρωτοβουλιών που υπάρχουν ήδη σε επίπεδο ΕΕ για ανάπτυξη συνεργασίας και θα γίνει, κατά περίπτωση, το ενιαίο σημείο εισόδου για τους ακόλουθους τομείς:

- **Σχέδιο στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες**, προκειμένου να προσδιοριστούν οι πληροφορίες για τις δεξιότητες κατά τομέα, να χαρτογραφηθούν οι βασικές ανάγκες για τα επαγγέλματα, να καθοριστούν επαγγελματικά προφίλ και να αναπτυχθούν προγράμματα κατάρτισης. Η ιδέα της απόκτησης δεξιοτήτων για μια θέση εργασίας βρίσκεται στον πυρήνα των σχεδίων στρατηγικής και θα αναβαθμιστεί, θα επεκταθεί σε περισσότερους τομείς και θα επωφεληθεί από ενισχυμένο προϋπολογισμό. Η διαδικασία των σχεδίων στρατηγικής θα επιταχυνθεί σημαντικά, ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα παράγει έγκαιρα αποτελέσματα που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων και των ατόμων σε δεξιότητες. Τα ανανεωμένα σχέδια στρατηγικής θα περιλαμβάνουν επίσης συνδέσμους προς συγκεκριμένες ευκαιρίες απασχόλησης στο τέλος του προγράμματος κατάρτισης.
- **Ενισχυμένη Ευρωπαϊκή Συμμαχία για Θέσεις Μαθητείας** Όπως ορίζεται στην ανακοίνωση για τη στήριξη της απασχόλησης των νέων: Γέφυρα προς την απασχόληση για την επόμενη γενιά¹⁶, αυτή η πρωτοβουλία θα κινητοποιήσει νέες δεσμεύσεις για τη διατήρηση των προσφορών μαθητείας, παρά την τρέχουσα οικονομική ύφεση, και για την ανάπτυξη προγραμμάτων μαθητείας. Η ανανεωμένη Συμμαχία θα δρομολογήσει νέες εθνικές συμμαχίες μαθητείας, δίνοντας φωνή στους μαθητευόμενους και ενισχύοντας τον κοινωνικό διάλογο.
- **Ο Συνασπισμός για τις ψηφιακές δεξιότητες και τις ψηφιακές θέσεις εργασίας** θα συγκεντρώσει δεσμεύσεις από κράτη μέλη, επιχειρήσεις, κοινωνικούς εταίρους, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και παρόχους εκπαίδευσης για νέα προγράμματα κατάρτισης και για την πρόσληψη ή την επανειδίκευση του υφιστάμενου εργατικού δυναμικού, με στόχο τη βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων. Πρόσφατη πρόσκληση για ανάληψη δεσμεύσεων στο πλαίσιο της COVID-19 έλαβε περισσότερες από 70

¹⁶ COM(2020) 276 final.

νέες δεσμεύσεις¹⁷. Με την ενίσχυση της διοικητικής υποστήριξης του Συνασπισμού, η Επιτροπή θα παράσχει υπηρεσία μίας στάσης που θα επιτρέπει την ανταλλαγή ψηφιακού περιεχομένου, βέλτιστων πρακτικών και ευκαιριών κατάρτισης, μεταξύ άλλων και για τις MME.

Το Σύμφωνο για τις δεξιότητες καλύπτει όλους τους τομείς και είναι ανοικτό σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. **Θα επικεντρωθεί αρχικά στα βιομηχανικά οικοσυστήματα που έχουν πληγεί σοβαρά από την τρέχουσα κρίση και στους τομείς προτεραιότητας που προσδιορίζονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, στους οποίους η εφαρμογή φιλόδοξων στρατηγικών αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης θα έχει ουσιαστική σημασία για την προώθηση της ανάκαμψης, αλλά θα καλύψει αργότερα και άλλα οικοσυστήματα και τομείς:**

- **Υγεία:** Η πανδημία COVID-19 μάς υπενθύμισε πόσο εξαρτημένοι είμαστε από τους εργαζομένους του τομέα της υγείας, οι οποίοι πρέπει να αποκτήσουν δεξιότητες και να λάβουν κατάρτιση σε θέματα που αφορούν την αναχαίτιση λοιμώξεων, την εφαρμογή πρωτοκόλλων καραντίνας, τη χρήση προστατευτικού εξοπλισμού και την ανάληψη ευθυνών κλινικής διαχείρισης. Ενώ ο τομέας της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας αντιπροσωπεύει το 10 % της συνολικής απασχόλησης στην ΕΕ, οι εκτιμήσεις προβλέπουν αύξηση κατά 830.000 και πλέον νέες θέσεις εργασίας, οι οποίες, μαζί με τις ανάγκες αντικατάστασης, αντιστοιχούν σε 8 εκατομμύρια θέσεις εργασίας τα επόμενα 10 χρόνια¹⁸. Επιπλέον, για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των οργανισμών υγειονομικής περίθαλψης για επιτυχή ανάπτυξη νέων ψηφιακών τεχνολογιών, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, οι οποίες βελτιώνουν την ποιότητα της περίθαλψης και αυξάνουν την αποδοτικότητα των συστημάτων υγείας των κρατών μελών, η ζήτηση για βασικές και προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες θα αυξηθεί σημαντικά έως το 2030¹⁹. Αυτό αποκαλύπτει ένα σημαντικό χάσμα δεξιοτήτων, το οποίο ασφαλώς θα επιδεινωθεί λόγω της γήρανσης του πληθυσμού και της αύξησης των χρόνιων νόσων. Η κάλυψη αυτού του χάσματος έχει καίρια σημασία για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ανθεκτικότητας και αμεροληψίας των εθνικών συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας σε ολόκληρη την ΕΕ.
- **Κατασκευές:** Η πανδημία COVID-19 είχε σημαντικό αντίκτυπο στον τομέα²⁰, ο οποίος αποτελείται κυρίως από μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις που παρέχουν τοπική απασχόληση (περισσότερες από το 90 % είναι MME²¹). Αυτός ο τομέας των 12 εκατομμυρίων εργαζομένων δυσκολεύεται να προσελκύσει νέους και ειδικευμένους ανθρώπους²². Τα κενά δεξιοτήτων είναι ορατά στον πράσινο σχεδιασμό, τις πράσινες τεχνολογίες και τα πράσινα υλικά. Καθώς αρχίζει η ανάκαμψη, γίνονται φανερά οι ανάγκες αναβάθμισης των δεξιοτήτων, με έμφαση στην αποδοτικότητα της ενέργειας και των πόρων, σε αποκεντρωμένες λύσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στην κυκλικότητα, στην ψηφιοποίηση και στην ανακαίνιση των υφιστάμενων κατασκευών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας²³. Η διαθεσιμότητα ειδικευμένων εργαζομένων στον τομέα των

¹⁷ Οι δεσμεύσεις είναι υποσχέσεις ιδιωτικών ή δημόσιων οργανισμών να συνεισφέρουν άμεσα στη μείωση των ελλείψεων που αντιμετωπίζει η Ευρώπη σε ψηφιακές δεξιότητες, όπως η δέσμευση για παροχή κατάρτισης σε δεξιότητες ή για παροχή τοποθετήσεων ή για παροχή πρόσβασης σε ευκαιρίες ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων. Βρίσκονται στη διεύθυνση: <https://pledgeviewer.eu/>

¹⁸ CEDEFOP Skills Panorama, Health professionals and associate professionals («Πανόραμα δεξιοτήτων» του Cedefop, Επαγγελματίες του τομέα της υγείας και ασκούντες συναφή επαγγέλματα).

¹⁹ EIT Health και McKinsey, 2020, «Transforming healthcare with AI: The impact on the workforce and organisations». (Μετασχηματισμός της υγειονομικής περίθαλψης με την τεχνητή νοημοσύνη: αντίκτυπος στο εργατικό δυναμικό και τους υγειονομικούς οργανισμούς).

²⁰ ΟΟΣΑ, Evaluating the initial impact of COVID-19 containment measures on economic activity, σχήμα 1

²¹ Το 2017 το 94 % των επιχειρήσεων του τομέα των κατασκευών ήταν MME, Eurostat [sbs_sc_con_r2].

²² European Builders Construction, ιστοσελίδα για τις δεξιότητες.

²³ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών.

κατασκευών έχει καίρια σημασία για την επιτυχία του «κύματος ανακαινίσεων» της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

- **Αυτοκινητοβιομηχανία και μεταφορές:** Οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί που επιβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 είχαν σημαντικό αντίκτυπο στις αεροπορικές, τις σιδηροδρομικές, τις θαλάσσιες, τις εσωτερικές πλωτές και τις οδικές συγκοινωνίες και επηρέασαν σημαντικά τον τομέα των μεταφορών, που απασχολεί περισσότερα από 9 εκατομμύρια άτομα στην ΕΕ²⁴. Τα περιοριστικά μέτρα διατάραξαν επίσης σημαντικά την αυτοκινητοβιομηχανία και την εκτεταμένη αλυσίδα εφοδιασμού της, με τουλάχιστον 1,1 εκατομμύρια θέσεις εργασίας να πλήττονται από τη διακοπή λειτουργίας εργοστασίων²⁵. Ο τομέας της αυτοκινητοβιομηχανίας, ο οποίος αντιπροσωπεύει το 7 % του ΑΕΠ της ΕΕ, αντιμετώπιζε ήδη σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές και επιτακτική ανάγκη για επενδύσεις στην ψηφιοποίηση, την πράσινη τεχνολογία (π.χ. συσσωρευτές²⁶ για την ηλεκτροδότηση των μεταφορών και άλλες εναλλακτικές λύσεις καυσίμου) και την αύξηση της συνδεσιμότητας και της αυτοματοποίησης, καθώς και για μετατροπή των υφιστάμενων επιχειρηματικών μοντέλων και αξιακών αλυσίδων. Οι μεταφορές και ιδίως η αυτοκινητοβιομηχανία χρειάζονται ένα σαφές θεματολόγιο για την προώθηση μιας σειράς νέων δεξιοτήτων, όπως η ανάλυση μαζικών δεδομένων, η ανάπτυξη λογισμικού, η τεχνητή νοημοσύνη, η ρομποτική, η χημεία, η ηλεκτρονική μηχανική και ένα νέο φάσμα ήπιων δεξιοτήτων. Θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η μεγιστοποίηση της χρήσης αυτών των δεξιοτήτων σε όλη την αλυσίδα του οικοσυστήματος και των αλυσίδων εφοδιασμού, για παράδειγμα κατά την εγκατάσταση της υποδομής ηλεκτρικής φόρτισης.
- **Τουρισμός:** Η πανδημία COVID-19 μείωσε την τουριστική δραστηριότητα κατά 80 % και, αν δεν αναληφθεί επείγοντως δράση, θα κινδυνεύσουν 6 εκατομμύρια θέσεις εργασίας²⁷. Οι ανάγκες σε δεξιότητες ποικίλλουν από τη διαδικτυακή εμπορική προώθηση, την ανακύκλωση και τη διαχείριση των αποβλήτων, τις υπηρεσίες ύδρευσης και ενέργειας για τη μετάβαση σε έναν πιο βιώσιμο τουρισμό, τη διαπολιτισμική κατανόηση και επικοινωνία, καθώς και τα νέα πρωτόκολλα υγιεινής²⁸. Η βελτιστοποίηση της εμπειρίας των ταξιδιωτών θα βασίζεται σε συνδυασμό ψηφιακών δεδομένων και ανθρώπινων υπηρεσιών. Το υφιστάμενο σχέδιο στρατηγικής²⁹ έχει ήδη εντοπίσει τις εν λόγω ελλείψεις δεξιοτήτων και τα νέα προφίλ θέσεων εργασίας. Τώρα πρέπει να αναβαθμιστεί, καθώς οι τεχνολογικές καινοτομίες και οι κοινωνικές τάσεις αλλάζουν με ρυθμό ταχύτερο από τον ρυθμό που μπορούν να ακολουθήσουν ορισμένες επιχειρήσεις. Το προσωπικό θα πρέπει να είναι σε θέση να εργάζεται σε διάφορα τμήματα, σε διάφορα επίπεδα και να χρησιμοποιεί διάφορα εργαλεία και εφαρμογές.

²⁴ Transport in Figures (Οι μεταφορές σε αριθμούς) 2019 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f0f3e1b7-ee2b-11e9-a32c-01aa75ed71a1>

²⁵ Ένωση Ευρωπαίων Κατασκευαστών Αυτοκινήτων (ACEA), Employment impact of COVID-19 on the European auto industry (Επίπτωση της νόσου COVID-19 στην απασχόληση στην ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία).

²⁶ Δρομολογήθηκε σχέδιο στρατηγικής σχετικά με τις δεξιότητες που απαιτούνται για τον τομέα των συσσωρευτών «ALBATTs», το οποίο θα είναι σημαντικό όχι μόνο για τον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας αλλά και για τον αναπτυσσόμενο τομέα της αποθήκευσης ενέργειας.

²⁷ COM(2020) 550 final: Τουρισμός και μεταφορές το 2020 και μετά

²⁸ C(2020) 3251 Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τη σταδιακή επανέναρξη των τουριστικών υπηρεσιών και για τα πρωτόκολλα υγείας σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις – COVID-19 2020/C 169/01.

²⁹ <https://nexttourismgeneration.eu/>

2. ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΜΙΑ ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η ενσωμάτωση της ιδέας των «δεξιοτήτων για θέσεις εργασίας», που είναι το δεύτερο δομικό στοιχείο του Θεματολογίου δεξιοτήτων, υιοθετεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, η οποία καλύπτει ολόκληρη την αλυσίδα αξίας.

Ξεκινά με αξιόπιστες πληροφορίες για τις δεξιότητες, με σκοπό την παροχή κατάρτισης κατάλληλης για την αγορά εργασίας. Το στοιχείο αυτό πρέπει να ενσωματωθεί στις εθνικές στρατηγικές για τις δεξιότητες και στα συστήματα κατάρτισης και εκπαίδευσης. Οι επιμέρους επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να αναπτύξουν εσωτερικές διαδικασίες για τον εντοπισμό ελλείψεων σε δεξιότητες και την εφαρμογή μέτρων για την επίτευξη της αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού τους.

Στην παρούσα ενότητα καθορίζονται οι κύριες συνιστώσες της προσέγγισης «δεξιότητες για θέσεις εργασίας», η οποία έχει ως στόχο να στηρίξει το εργατικό δυναμικό της ΕΕ για την πλήρη αξιοποίηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

2.1. Βελτίωση των πληροφοριών για τις δεξιότητες: η βάση για την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση

Το πρώτο βήμα που πρέπει να γίνει για να εξασφαλιστεί ότι οι πολίτες μπορούν να αποκτήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για μια τρέχουσα ή μελλοντική θέση εργασίας είναι η επικαιροποίηση των πληροφοριών για τις ανάγκες σε δεξιότητες. Ωστόσο, συχνά οι πληροφορίες για τις δεξιότητες δεν λαμβάνονται έγκαιρα, ώστε να χρησιμοποιηθούν για τις σχετικές επιλογές. Χρειάζονται προσβάσιμες, εύκολα κατανοητές, στοχευμένες και επικαιροποιημένες πληροφορίες για τις δεξιότητες. Εκτός από τις έρευνες για την παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων και την αντιστοίχιση διοικητικών στοιχείων, η τεχνητή νοημοσύνη και η ανάλυση μαζικών δεδομένων παρουσιάζουν μεγάλες δυνατότητες. Η τεχνητή νοημοσύνη και τα μαζικά δεδομένα μπορούν να εφαρμοστούν για τον καθορισμό νέων προφίλ θέσεων εργασίας σε διάφορους τομείς με βάση τις ειδικές δεξιότητες που απαιτούνται.

Ο ενωσιακός οργανισμός Cedefop δοκιμάζει τη χρήση της ανάλυσης μαζικών δεδομένων χρησιμοποιώντας διαδικτυακές προκηρύξεις θέσεων εργασίας για την εξέταση των δεξιοτήτων που απαιτούν οι εργοδότες σε περιφερειακό επίπεδο³⁰, ενώ τα σχέδια στρατηγικής για τη συνεργασία σχετικά με τις τομεακές δεξιότητες εξετάζουν τις ανάγκες σε δεξιότητες σε βασικούς τομείς. Όπως προκύπτει από αυτές τις επιτυχείς εμπειρίες, απαιτούνται ανανεωμένες προσπάθειες για την περαιτέρω εμβάθυνση των πληροφοριών σχετικά με τις δεξιότητες, που θα λαμβάνει υπόψη τόσο τις περιφερειακές όσο και τις τομεακές διαστάσεις, για την ενοποίησή τους και την παρουσίασή τους με προσιτό τρόπο, μεταξύ άλλων και για τα ιδρύματα και τους οργανισμούς εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Δράση 2: Ενίσχυση της πληροφόρησης σχετικά με τις δεξιότητες:

Για την ενίσχυση και τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με τις δεξιότητες, η Επιτροπή:

- θα στηρίζει την ανάπτυξη νέων και ενδεδειγμένων πληροφοριών για τις δεξιότητες,
-

³⁰ Cedefop «Skills Ovate», επίπεδο NUTS 2.

μεταξύ άλλων σε περιφερειακό και τομεακό επίπεδο. Με βάση την πιλοτική εφαρμογή του Cedefor για την ανάλυση μαζικών δεδομένων, θα δημιουργηθεί ένα μόνιμο διαδικτυακό εργαλείο όπου θα δημοσιεύονται πληροφορίες «σε πραγματικό χρόνο», ώστε να μπορούν να τις χρησιμοποιούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι³¹. Θα διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας συμπράξεων για τη χρήση δεδομένων από ιδιωτικές διαδικτυακές πύλες για την απασχόληση και από εθνικές πληροφορίες για τις δεξιότητες.

- θα συγκεντρώνει και θα διαδίδει ευρέως πληροφορίες για τις δεξιότητες μέσω του Συμφώνου για τις δεξιότητες, σε συνέργεια με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας·
 - θα προωθεί τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στις προβλέψεις για την αγορά εργασίας και τον προσδιορισμό των αναγκών κατάρτισης, ώστε να αναπτυχθεί η συγκέντρωση πληροφοριών για τις δεξιότητες·
 - θα ενθαρρύνει τη χρήση πληροφοριών για τις δεξιότητες από τις δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης και, ειδικότερα, θα ενθαρρύνει το δίκτυο των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ) να προωθεί τον έγκαιρο εντοπισμό ελλείψεων και τάσεων όσον αφορά τις δεξιότητες, σε συνδυασμό με τις αυξανόμενες ευκαιρίες απασχόλησης, μεταξύ άλλων για την καλύτερη αξιοποίηση του δυναμικού της κινητικότητας εντός της ΕΕ και της μετανάστευσης από τρίτες χώρες·
 - θα παρουσιάζει πληροφορίες σχετικά με τις δεξιότητες, προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων, στο Europass, την πλατφόρμα της ΕΕ για τη διαχείριση της μάθησης και της σταδιοδρομίας των ατόμων. Αυτό θα βοηθά τα άτομα στις σπουδές, την κατάρτιση και τις επιλογές εργασίας τους και θα βοηθά τους συμβούλους και τους μέντορες, μεταξύ άλλων στις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης.
-

2.2. Προώθηση των εθνικών στρατηγικών για τις δεξιότητες, του ρόλου των υπηρεσιών απασχόλησης και της νόμιμης μετανάστευσης

Η απόκτηση προσόντων για μια θέση εργασίας απαιτεί την κατάρτιση εθνικών στρατηγικών για τις δεξιότητες, με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Οι εθνικές στρατηγικές για τις δεξιότητες, οι οποίες σχεδιάζονται και υλοποιούνται με βάση μια προσέγγιση που καλύπτει το σύνολο της δημόσιας διοίκησης, συνεκτιμούν και ευθυγραμμίζουν τις προσπάθειες που καταβάλλονται σε όλους τους τομείς των πολιτικών για την απασχόληση, την εκπαίδευση, την έρευνα, τη βιομηχανία και την περιφερειακή ανάπτυξη. Πρέπει να προωθούν τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των φορέων της κοινωνίας των πολιτών, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της αγοράς εργασίας και να βασίζονται στις υφιστάμενες εθνικές στρατηγικές για τις δεξιότητες.

Υπό το πρίσμα της συνεχιζόμενης κρίσης και του αντικτύπου της στην ανεργία, ιδίως των νέων, οι υπηρεσίες απασχόλησης, δημόσιες και ιδιωτικές, σε συνεργασία με τους δημόσιους φορείς και τους παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και με τις εθνικές συμμαχίες ψηφιακών δεξιοτήτων και θέσεων εργασίας, έχουν καίρια συμβολή στη διαμόρφωση των εθνικών στρατηγικών για τις δεξιότητες. Οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικότερο ρόλο στην καθοδήγηση των ατόμων προς την κατεύθυνση περισσότερης και καλύτερης αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης και στην αύξηση της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας. Οι εθνικές στρατηγικές δεξιοτήτων ευθυγραμμίζουν τις εθνικές και περιφερειακές πολιτικές και επενδύσεις και τις κατευθύνουν σε κοινά

³¹Το διαδικτυακό εργαλείο θα παρέχει λεπτομερείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τις δεξιότητες, ιδίως σε περιφερειακό και τομεακό επίπεδο, παρέχοντας σε πραγματικό χρόνο μια εικόνα των δεξιοτήτων που ζητούνται στην αγορά εργασίας, η οποία θα μπορεί να επαναληφθεί σε πολύ σύντομα χρονικά διαστήματα και θα επιτρέπει τον προσδιορισμό των τάσεων όσον αφορά τις ανάγκες σε δεξιότητες και τον εντοπισμό των νεοεμφανιζόμενων αναγκών σε δεξιότητες.

αποδεκτές μείζονες προκλήσεις. Επίσης, κατευθύνουν τα κράτη μέλη στα έργα που συγχρηματοδοτούν με ευρωπαϊκά κονδύλια.

Η ύπαρξη των κατάλληλων δεξιοτήτων για τη διπλή μετάβαση και την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων μπορεί επίσης να αντιμετωπιστεί με μια πιο στρατηγική προσέγγιση της νόμιμης μετανάστευσης, με γνώμονα την καλύτερη προσέλκυση και διατήρηση ταλέντων. Τα κράτη μέλη παραμένουν αρμόδια να αποφασίζουν σχετικά με τον αριθμό των διακινούμενων εργαζομένων που αποδέχονται, αλλά ένα ισχυρό ενωσιακό πλαίσιο μπορεί να τα στηρίξει στην προσέλκυση των μεταναστών που χρειάζεται η ΕΕ, διασφαλίζοντας ότι η μετανάστευση εργατικού δυναμικού ωφελεί όλους. Η διοχέτευση της νόμιμης μετανάστευσης προς τις περιφέρειες και τα επαγγέλματα που αντιμετωπίζουν ελλείψεις δεξιοτήτων απαιτεί καλύτερη αντιστοίχιση και σαφείς διαδικασίες. Πρέπει να γίνουν περισσότερα πράγματα για τη βελτίωση των νόμιμων οδών εισόδου στην ΕΕ και την αναγνώριση των ικανοτήτων των υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας της ΕΕ. Αυτό πρέπει να γίνεται σε συνεργασία με τις τρίτες χώρες, με στόχο την προώθηση τόσο της ανάπτυξης όσο και της κινητικότητας μέσω αυξημένων επενδύσεων σε δεξιότητες. Τέλος, είναι εξίσου σημαντικό να γίνει μια πιο στρατηγική χρήση του δυναμικού και των δεξιοτήτων των μεταναστών από τρίτες χώρες οι οποίοι διαμένουν ήδη στην ΕΕ. Παρά το αυξανόμενο επίπεδο εκπαίδευσής τους, οι άνθρωποι αυτοί εξακολουθούν να έχουν κατά μέσο όρο χαμηλότερα επίπεδα προσόντων, τα οποία λειτουργούν ανασχετικά για τη μακροπρόθεσμη ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Δράση 3: Στήριξη της ΕΕ για την ανάληψη στρατηγικών εθνικών δράσεων αναβάθμισης των δεξιοτήτων

Η Επιτροπή θα στηρίζει όλα τα κράτη μέλη στην εκπόνηση ολιστικών εθνικών στρατηγικών για τις δεξιότητες, που θα καλύπτουν το σύνολο της δημόσιας διοίκησης. Η δράση αυτή θα βασιστεί στις εργασίες που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί με τον ΟΟΣΑ σε 11 κράτη μέλη, καθώς και σε άλλες υφιστάμενες στρατηγικές δεξιοτήτων σε επίπεδο κρατών μελών. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει τη θέσπιση ή την επανεξέταση των στρατηγικών, όπου χρειάζεται, και θα συμβάλει στην παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά την εφαρμογή τους. Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων καθώς και άλλων στερεοτύπων που οδηγούν σε διακρίσεις. Θα δώσει ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία των εγκάρσιων και των επιχειρηματικών δεξιοτήτων, καθώς και των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση, όπως αυτές που παρέχονται μέσω των σπουδών στους τομείς των φυσικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών.

Η Επιτροπή θα ενώσει τις δυνάμεις της με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης για την ανάπτυξη εκδηλώσεων μάθησης από ομοτίμους με έμφαση σε δεξιότητες που ζητούνται στην αγορά εργασίας, ιδίως για τους ανέργους και τους εργαζομένους με μειωμένο ωράριο εργασίας. Οι δραστηριότητες θα επικεντρωθούν περαιτέρω στην ενίσχυση της παροχής υπηρεσιών καθοδήγησης, μεταξύ άλλων για τα άτομα που εργάζονται και, ειδικότερα, για τις ευάλωτες ομάδες ατόμων, και στην κάλυψη των κενών σε δεξιότητες, ιδίως των κενών σε ψηφιακές δεξιότητες. Επιπλέον, θα διερευνηθεί η δυνατότητα πλήρους αξιοποίησης των ευκαιριών διασυνοριακής συνεργασίας.

Μέσω του επικείμενου Συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, η Επιτροπή θα επιδιώξει να ενισχύσει τις νόμιμες οδούς προς την ΕΕ, μεταξύ άλλων με την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων σχετικά με την οδηγία για την μπλε κάρτα, με στόχο την προσέλκυση εργαζομένων υψηλής ειδίκευσης. Το Σύμφωνο θα παράσχει επίσης αξιόπιστες προσφορές θέσεων νόμιμης μετανάστευσης στο πλαίσιο νέων εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες και θα διερευνήσει νέα μέσα νόμιμης μετανάστευσης.

Λόγω του πολύ υψηλού ποσοστού ενηλίκων με χαμηλή ειδίκευση σε ένα κράτος μέλος, η εθνική του στρατηγική για τις δεξιότητες έχει επισημάνει την ανάγκη προώθησης μιας νοοτροπίας εκπαίδευσης των ενηλίκων και βελτίωσης της συμμετοχής και της συνοχής. Στο

πλαίσιο αυτό, ο **Peter**, ο οποίος εργάζεται στον ξενοδοχειακό και τον τουριστικό τομέα, απέκτησε πρόσβαση σε ένα νέο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης ενηλίκων στην περιφέρεια καταγωγής του. Το πρόγραμμα δίνει νέα έμφαση στις ψηφιακές και τις εγκάρσιες δεξιότητες που απαιτούνται όλο και περισσότερο από τους εργαζομένους στον τομέα του τουρισμού.

2.3. Θωράκιση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για το μέλλον

Οι οργανισμοί που παρέχουν εκπαίδευση και κατάρτιση πρέπει να προσφέρουν τις κατάλληλες δεξιότητες σε όλο το φάσμα της διά βίου μάθησης. Από τις πρώτες ημέρες της ευρωπαϊκής συνεργασίας, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση βρίσκεται στο επίκεντρο του ενωσιακού εγχειρήματος και στη συνέχεια εντάχθηκε επίσης στο ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο συνεργασίας για την εκπαίδευση και την κατάρτιση και στον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης. Σήμερα, περίπου το ήμισυ των νέων εκπαιδευόμενων στην ΕΕ εκπαιδεύονται στο πλαίσιο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ολοένα και περισσότερο σε υψηλότερα επίπεδα³². Η Ευρώπη χρειάζεται ευέλικτα, ανθεκτικά και θωρακισμένα για το μέλλον συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα οποία μπορούν, αφενός, να στηρίξουν τους νέους στην προσπάθειά τους να διαχειριστούν την είσοδό τους σε μια μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας και, αφετέρου, να διασφαλίσουν ότι οι ενήλικοι θα έχουν πρόσβαση σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης προσαρμοσμένα στη διπλή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Δράση 4: Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα

Σήμερα η Επιτροπή εγκρίνει πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα. Η πρωτοβουλία:

- προτείνει ένα εκσυγχρονισμένο όραμα πολιτικής της ΕΕ για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, με σκοπό τον εφοδιασμό των νέων και των ενηλίκων με τις δεξιότητες που χρειάζονται για να διαπρέψουν στην αγορά εργασίας και τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων των εγκάρσιων δεξιοτήτων, εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή όλων χωρίς αποκλεισμούς και την ισότητα ευκαιριών και εδραιώνοντας την ευρωπαϊκή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ως παγκόσμιο σημείο αναφοράς για την ανάπτυξη δεξιοτήτων·
- παρουσιάζει τις αρχές για την υλοποίηση του οράματος αυτού, συμπεριλαμβανομένης της απόδοσης μεγαλύτερης έμφασης στην αλληλεπίδραση με άλλους τομείς της εκπαίδευσης, στην αύξηση της μαθησιακής κινητικότητας και στη στενή συνεργασία με τους εργοδότες· προωθεί επίσης την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ως ελκυστική επιλογή εξίσου για τις γυναίκες και τους άνδρες και προάγει την ένταξη των ευάλωτων ομάδων·
- καθορίζει στόχους για τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με σκοπό την ενίσχυση της διαθεσιμότητας ευκαιριών μάθησης στον χώρο εργασίας και την προώθηση της κινητικότητας και απασχολησιμότητας των αποφοίτων της επαγγελματικής εκπαίδευσης·

³² Τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης καλύπτουν διάφορα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Σε απόλυτους αριθμούς, ο μεγαλύτερος αριθμός εκπαιδευόμενων στο πλαίσιο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (8,5 εκατομμύρια εκπαιδευόμενοι) είναι εγγεγραμμένοι σε προγράμματα επιπέδου ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Υπάρχουν επίσης 1,5 εκατομμύρια εκπαιδευόμενοι στη μεταδευτεροβάθμια μη τριτοβάθμια εκπαίδευση, 1,2 εκατομμύρια εκπαιδευόμενοι στην τριτοβάθμια εκπαίδευση σύντομου κύκλου, 1,2 εκατομμύρια εκπαιδευόμενοι σε προπτυχιακό επίπεδο και 0,7 εκατομμύρια εκπαιδευόμενοι σε μεταπτυχιακά προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης. Πηγή: Unesco-ΟΟΣΑ-Eurostat (UOE) — Κοινή συλλογή δεδομένων για την εκπαίδευση και την κατάρτιση.

- προτείνει σειρά δράσεων που πρέπει να υλοποιηθούν σε επίπεδο ΕΕ για τη στήριξη της μεταρρύθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ιδίως όσον αφορά την ενίσχυση της ψηφιακής ετοιμότητας των ιδρυμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων για τους εκπαιδευτικούς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις θέσεις μαθητείας και τα Κέντρα Επαγγελματικής Αριστείας που συνδέονται με στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης και/ή περιφερειακές στρατηγικές καινοτομίας και ανάπτυξης.³³

Τι είναι τα Κέντρα Επαγγελματικής Αριστείας;

Υπάρχουν πολλά είδη Κέντρων Επαγγελματικής Αριστείας. Παρά την εν λόγω ποικιλομορφία, μπορούμε γενικά να διακρίνουμε δύο είδη Κέντρων Επαγγελματικής Αριστείας: 1. Κέντρα «ειδικού σκοπού» ή οντότητες που ορίζονται στο πλαίσιο εθνικών/περιφερειακών ρυθμίσεων για την επαγγελματική αριστεία· και 2. Κέντρα που λειτουργούν ως μεμονωμένοι πάροχοι επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για μια περιφέρεια, υποπεριφέρεια ή τομέα³⁴. Υποστηρίζουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες και λειτουργούν ως κόμβοι γνώσης και καινοτομίας για τις επιχειρήσεις, ιδίως για τις ΜΜΕ. Η προτεινόμενη σύσταση έχει τη φιλοδοξία να στηρίξει τη δημιουργία 50 Κέντρων Επαγγελματικής Αριστείας³⁵ που θα αποτελέσουν σημεία αναφοράς παγκόσμιας κλάσης τόσο για την αρχική κατάρτιση των νέων όσο και για τη συνεχή αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση των ενηλίκων³⁶.

Για παράδειγμα, ένα κέντρο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που δραστηριοποιείται στον τομέα του πολιτισμού και της δημιουργικότητας και το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus δημιουργεί ένα δίκτυο παραγωγών γνώσης (φορείς έρευνας και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης) και επιχειρήσεων με εταίρους σε άλλες χώρες. Το δίκτυο δημιουργεί κόμβους καινοτομίας για τη στήριξη τομεακών ΜΜΕ, ειδικευμένων επαγγελματιών και εκπαιδευομένων του τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αναπτύσσει και εφαρμόζει ένα πρόγραμμα κατάρτισης με επίκεντρο την επιχειρηματικότητα, την επίλυση προβλημάτων, την κριτική σκέψη και την καινοτομία διεργασιών/προϊόντων, καθώς και εκκολαπτήρια επιχειρήσεων για εκπαιδευόμενους του τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και για το προσωπικό του κλάδου του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, καθώς και για τους εκπαιδευτές.

2.4. Ανάπτυξη της πρωτοβουλίας για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των επιστημόνων

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί βασικό μέσο για την παροχή στους σπουδαστές των δεξιοτήτων που θα χρειαστούν στο μέλλον. Τα πανεπιστήμια δημιουργούν τις προηγμένες γνώσεις και δεξιότητες που βοηθούν την κοινωνία να καινοτομήσει για την αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων της. Προικίζουν τα άτομα με δεξιότητες υψηλού επιπέδου που τους επιτρέπουν να ενισχύσουν την επαγγελματική, την κοινωνική και την προσωπική τους ανάπτυξη. Η ταχέως μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας και οι κοινωνικές μεταβάσεις απαιτούν τον μετασχηματισμό των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τη βελτίωση της ευθυγράμμίσής τους με το οικονομικό περιβάλλον, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι απόφοιτοι έχουν την εκπαίδευση και τις δεξιότητες που

³³ Με στόχο τη στήριξη της αριστείας και της διεθνοποίησης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα ευρωπαϊκά βασικά επαγγελματικά προφίλ θα καθορίζουν ένα ορισμένο ποσοστό κοινού εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τα προφίλ —που θα ενταχθούν στην πλατφόρμα Europass και θα συμπληρώνονται, όπου είναι δυνατόν, από ψηφιακά εργαλεία επαγγελματικής μάθησης— έχουν τη δυνατότητα να διευκολύνουν σημαντικά την κινητικότητα των εκπαιδευομένων και των εργαζομένων, την αυτόματη αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, επαγγελματικών τίτλων και μικροδιαπιστευτηρίων.

³⁴ Μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη χαρτογράφηση των Κέντρων Επαγγελματικής Αριστείας: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8250&furtherPubs=yes>

³⁵ Αυτή η φιλοδοξία βασίζεται στην πρόταση της Επιτροπής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

³⁶ Η δράση αυτή θα συντονίζεται με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας.

ζητούνται στην αγορά εργασίας και ιδίως εκείνες που χρειάζονται για τη διπλή μετάβαση.

Οι ερευνητές βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της επιστήμης και της καινοτομίας και χρειάζονται ειδική δέσμη δεξιοτήτων. Μπορούν να γίνουν περισσότερα πράγματα για τον καθορισμό αυτής της δέσμης και των βασικών δεξιοτήτων που χρειάζονται για μια επιτυχημένη σταδιοδρομία εντός και εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας, αλλά και για την προώθηση της κινητικότητας των επιστημόνων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Δράση 5: Ανάπτυξη της πρωτοβουλίας για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των επιστημόνων

Για την **ανάπτυξη των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων**, η Επιτροπή, σε στενή συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τα κράτη μέλη:

- θα συμμετάσχει στην πλήρη ανάπτυξη της πρωτοβουλίας για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus (2021-2027) και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», μεταξύ άλλων με την εξάλειψη των εμποδίων που παρακωλύουν την αποτελεσματική και βαθύτερη διακρατική συνεργασία μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την εμπάθυνση της συνεργασίας με τους οικονομικούς φορείς, ιδίως για την προώθηση της διπλής μετάβασης. Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια θα θεσπίσουν πρότυπα για τον μετασχηματισμό των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας, καθιστώντας επίσης πραγματικότητα τη διά βίου μάθηση και την κυκλοφορία των ταλέντων·
- θα διερευνήσει επιλογές που απορρέουν από την ερευνητική και καινοτομική τους διάσταση, για να συμβάλει στην εξάλειψη των εμποδίων που παρακωλύουν την αποτελεσματική διακρατική συνεργασία μεταξύ των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν κατά τη διάρκεια των πιλοτικών προσκλήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ και του προγράμματος «Ορίζων 2020». Η Επιτροπή θα προσδιορίσει τομείς στήριξης της δράσης των κρατών μελών και θα διερευνήσει τη δυνατότητα εφαρμογής μιας συγκεκριμένης προσέγγισης για ένα «ευρωπαϊκό πτυχίο» και τη δυνατότητα θέσπισης καταστατικού του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου (για την αντιμετώπιση διασυνοριακών νομικών ζητημάτων) και ενός ευρωπαϊκού συστήματος αναγνώρισης και διασφάλισης της ποιότητας·
- θα συνεργαστεί με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) και με άλλες πρωτοβουλίες που σχετίζονται με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας, με στόχο την ενεργοποίηση ηγετικών φορέων από τον κόσμο των επιχειρήσεων, της εκπαίδευσης και της έρευνας, ιδίως μέσω των κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας, για την ανάπτυξη καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης, την κατάρτιση της επόμενης γενιάς φορέων καινοτομίας και τη διευκόλυνση του μετασχηματισμού των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε φορείς περισσότερο επιχειρηματικού χαρακτήρα·
- θα συνδέσει τον ακαδημαϊκό κόσμο και τη βιομηχανία με τη δοκιμή μιας νέας πλατφόρμας ανταλλαγής γνώσεων για «ταλέντα κατά παραγγελία», με στόχο να καλύψει τις ανάγκες των επιχειρήσεων για έρευνα και καινοτομία, συμπληρώνοντας τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων.

Για την **αναβάθμιση των δεξιοτήτων των επιστημόνων**, σε στενή συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς και τα κράτη μέλη, η Επιτροπή:

- θα αναπτύξει ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο ικανοτήτων για τους ερευνητές και θα στηρίξει την ανάπτυξη ενός συνόλου βασικών δεξιοτήτων για τους ερευνητές·
 - θα καθορίσει μια ταξινόμηση δεξιοτήτων για τους ερευνητές, η οποία θα επιτρέπει τη στατιστική παρακολούθηση της κυκλοφορίας εγκεφάλων, και θα συμφωνήσει με τα κράτη μέλη για ένα σύνολο δεικτών που θα επιτρέπουν την παρακολούθηση και τη στατιστική ανάλυση·
 - θα αναπτύξει προγράμματα σπουδών ανοικτής επιστήμης και διαχείρισης της επιστήμης
-

2.5. Δεξιότητες που θα συνοδεύουν την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση στις θέσεις εργασίας και πέραν αυτών

Για τις θέσεις εργασίας του αύριο απαιτούνται δεξιότητες για τη διπλή μετάβαση. Η πράσινη μετάβαση απαιτεί επενδύσεις στις δεξιότητες των ατόμων, για να αυξηθεί ο αριθμός των επαγγελματιών που κατασκευάζουν και κατέχουν τις πράσινες τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών τεχνολογιών, να αναπτυχθούν πράσινα προϊόντα, υπηρεσίες και επιχειρηματικά μοντέλα, να δημιουργηθούν καινοτόμες λύσεις με βάση τη φύση και να ελαχιστοποιηθεί το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των δραστηριοτήτων³⁷. Επιπλέον, η Ευρώπη θα γίνει μια κλιματικά ουδέτερη ήπειρος, μια αποδοτική ως προς τους πόρους κοινωνία και μια κυκλική οικονομία μόνο αν έχει έναν ενημερωμένο πληθυσμό και ένα εργατικό δυναμικό που κατανοεί τον «πράσινο» τρόπο σκέψης και δράσης.

Επιπλέον, η επίτευξη μιας ανθρωποκεντρικής ψηφιακής μετάβασης απαιτεί ριζική αλλαγή στις ψηφιακές δεξιότητες. Ήδη σήμερα, οι Ευρωπαίοι, άνδρες και γυναίκες, χρειάζονται ψηφιακές δεξιότητες στη ζωή και στην εργασία: σε ορισμένες κατηγορίες επαγγελματιών, πάνω από το 90 % των θέσεων εργασίας απαιτούν ειδικούς τύπους ψηφιακών δεξιοτήτων³⁸. Η πανδημία και οι επιπτώσεις της στις ζωές και στις οικονομίες μας ανέδειξαν τη σπουδαιότητα του ψηφιακού μετασχηματισμού σε όλους τους τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας της ΕΕ. Πράγματι, σχεδόν 4 στους 10 εργαζομένους άρχισαν να τηλεργάζονται κατά τη διάρκεια των περιοριστικών μέτρων³⁹. Επιπλέον, το 40 % των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν μεταξύ του 2005 και του 2016 αφορούσαν τομείς ψηφιακής έντασης⁴⁰. Ωστόσο, η ταχέως αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιακούς εμπειρογνώμονες δεν μπορεί να καλυφθεί. Για παράδειγμα, υπάρχει ένα κενό 291.000 επαγγελματιών στον τομέα της κυβερνοασφάλειας⁴¹.

Επιπλέον, η ανάπτυξη ψηφιακών τεχνολογιών σε όλους τους οικονομικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων των μη τεχνολογικών τομέων, θα απαιτήσει εργατικό δυναμικό υψηλότερης ψηφιακής ειδίκευσης σε όλα τα επίπεδα δεξιοτήτων και σε όλες τις ηλικίες. Η πανδημία COVID-19 και τα επακόλουθα περιοριστικά και απαγορευτικά μέτρα κατέδειξαν με έμφαση του γεγονότος ότι το εργατικό δυναμικό της Ευρώπης —και ευρύτερα το σύνολο του πληθυσμού— πρέπει να αυξήσει ταχέως το επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων του⁴². Αυτό ήταν ιδιαίτερα εμφανές στον τομέα της εκπαίδευσης, τόσο για τους σπουδαστές όσο και για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές.

³⁷ Η ανάπτυξη της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοοικονομία αποτελεί καλό παράδειγμα προς αυτή την κατεύθυνση, με δράσεις που διευκολύνουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την επίτευξη συνεργειών με την εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση.

³⁸ [ICT for work: Digital Skills in the Workplace \(ΤΠΕ για την εργασία: Ψηφιακές δεξιότητες στον χώρο εργασίας\): μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το Ινστιτούτο Ecorys και το Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Δανίας, 2017](#)

³⁹ [Eurofound, Living, working and Covid-19 \(Ζωή, εργασία και COVID-19\), Απρίλιος 2020.](#)

⁴⁰ ΟΟΣΑ (2019), [Going Digital \(Ψηφιακή μετάβαση\): Shaping Policies, Improving Lives \(Χάραξη πολιτικών, βελτίωση της ζωής](#), OECD Publishing (εκδόσεις του ΟΟΣΑ), Παρίσι. Πρβλ. [OECD Employment Outlook 2019 \(Εκθεση του ΟΟΣΑ «Προοπτικές για την απασχόληση», 2019\)](#): The Future of Work (Το μέλλον της εργασίας), πλαίσιο 2.1.

⁴¹ ENISA, Cybersecurity skills development in the EU (Ανάπτυξη δεξιοτήτων κυβερνοασφάλειας στην ΕΕ), Μάρτιος 2020.

⁴² Ο Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) της Επιτροπής παρακολουθεί σε ετήσια βάση το επίπεδο των βασικών καθώς και των προηγμένων ψηφιακών δεξιοτήτων σε κάθε κράτος μέλος και στην ΕΕ.

Δράση 6: Δεξιότητες για την υποστήριξη της διπλής μετάβασης

Η Επιτροπή θα υποστηρίξει την απόκτηση δεξιοτήτων για την πράσινη μετάβαση με τους ακόλουθους τρόπους:

- Κατάρτιση ταξινόμησης των δεξιοτήτων για την πράσινη μετάβαση, η οποία θα επιτρέπει τη στατιστική παρακολούθηση του πράσινου μετασχηματισμού των επαγγελματιών μας.
- Συμφωνία με τα κράτη μέλη για ένα σύνολο δεικτών που θα επιτρέπουν την παρακολούθηση και τη στατιστική ανάλυση των εξελίξεων στις πράσινες δεξιότητες.
- Ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού πλαισίου ικανοτήτων για την εκπαίδευση όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, τα περιβαλλοντικά ζητήματα, τη μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας και τη βιώσιμη ανάπτυξη, το οποίο θα καθορίζει τα διάφορα επίπεδα πράσινων ικανοτήτων.
- Υποστήριξη της ανάπτυξης ενός πυρήνα πράσινων δεξιοτήτων για την αγορά εργασίας, με σκοπό την καθοδήγηση της κατάρτισης σε ολόκληρη την οικονομία και με απώτερο στόχο τη δημιουργία, αφενός, μιας γενιάς επαγγελματιών ευαισθητοποιημένων στα θέματα του κλίματος, του περιβάλλοντος και της υγείας και, αφετέρου, πράσινων οικονομικών παραγόντων.
- Συμβολή στην ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών και κλιματικών ζητημάτων στο σχολείο, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Η Επιτροπή θα υποστηρίξει τις ψηφιακές δεξιότητες για όλους, ιδίως με τις ακόλουθες δράσεις:

- Επικαιροποίηση του σχεδίου δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση και παρουσίαση οράματος για τη βελτίωση του ψηφιακού γραμματισμού, των ψηφιακών δεξιοτήτων και της ψηφιακής ικανότητας σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης και για όλα τα επίπεδα ψηφιακών δεξιοτήτων (από τα χαμηλά έως τα προχωρημένα). Βάσει των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από την κρίση της νόσου COVID-19 σε τομείς όπως η διαδικτυακή μάθηση, το σχέδιο δράσης έχει στόχο να στηρίξει την ανάπτυξη ισχυρών ψηφιακών και οργανωτικών ικανοτήτων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης (συμπεριλαμβανομένης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης), ενώ παράλληλα θα αξιοποιεί πλήρως το δυναμικό των αναδυόμενων τεχνολογιών, δεδομένων, περιεχομένου, εργαλείων και πλατφορμών για την προσαρμογή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην ψηφιακή εποχή.
- Εφαρμογή του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη», το οποίο έχει ως στόχο την οικοδόμηση των στρατηγικών ψηφιακών ικανοτήτων της ΕΕ και την ενίσχυση των επενδύσεων στην υπερευπολογιστική, στην τεχνητή νοημοσύνη, στην κυβερνοασφάλεια και στην ανάπτυξη προηγμένων ψηφιακών δεξιοτήτων.
- Υποστήριξη κύκλων εντατικών ψηφιακών μαθημάτων για ΜΜΕ και προγραμμάτων «ψηφιακών εθελοντών», με στόχο την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του υφιστάμενου εργατικού δυναμικού στους ψηφιακούς τομείς, όπως έχει ήδη εξαγγελθεί στη στρατηγική της ΕΕ για τις ΜΜΕ. Επιπλέον, η Επιτροπή θα στηρίξει και θα συνδέσει τους διαμεσολαβητές των ΜΜΕ, όπως οι συνεργατικοί σχηματισμοί, το δίκτυο Enterprise Europe Network και οι κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας, ώστε να βοηθήσει το προσωπικό των ΜΜΕ να αναβαθμίσει τις δεξιότητές του, μεταξύ άλλων και στον τομέα της βιωσιμότητας.
- Υποστήριξη εντατικών προγραμμάτων αρχικής κατάρτισης στον τομέα των ΤΠΕ στην ΕΕ, με σκοπό την παροχή βραχυπρόθεσμης εντατικής κατάρτισης για την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε δεξιότητες ΤΠΕ, με έμφαση στην ισόρροπη συμμετοχή των φύλων.

Η **Αννα** διοικεί μια μικρή επιχείρηση εφοδιαστικής. Συμμετέχοντας σε εντατικό πρόγραμμα αρχικής κατάρτισης στον τομέα των ΤΠΕ, η ίδια και η ομάδα της απέκτησαν τις νέες δεξιότητες που χρειάζονται για τον σχεδιασμό και την εκτέλεση διαδρομών παράδοσης φιλικών προς το κλίμα.

Οι δεξιότητες στους τομείς των φυσικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM-science, technology, engineering, mathematics) έχουν καίρια σημασία για την προώθηση της διπλής μετάβασης. Σε μια εποχή γρήγορης τεχνολογικής καινοτομίας, οι επιχειρήσεις χρειάζονται άτομα με υψηλού επιπέδου δεξιότητες στους τομείς STEM. Οι εν λόγω δεξιότητες είναι απαραίτητες για τη χρήση των νέων τεχνολογιών και, συνεπώς, ένα υψηλό επίπεδο δεξιοτήτων STEM έχει καίρια σημασία για την προώθηση της καινοτομίας σε τομείς ΤΠΕ αιχμής, όπως η τεχνητή νοημοσύνη ή η κυβερνοασφάλεια. Ωστόσο, μόνο ένας στους πέντε νέους στην Ευρώπη αποφοιτά από σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των τομέων αυτών, ενώ κάθε χρόνο αποφοιτούν λιγότεροι από δύο εκατομμύρια πτυχιούχοι STEM⁴³. Ο αριθμός αυτός πρέπει να αυξηθεί, πράγμα που θα μπορούσε να επιτευχθεί με την προώθηση των διαδρομών STEM ιδίως στις νέες γυναίκες. Σήμερα, ο αριθμός των γυναικών που αποφοιτούν από σχολές STEM στην ΕΕ δεν υπερβαίνει το ήμισυ του αντίστοιχου αριθμού των ανδρών, αν και υπάρχουν τεράστιες διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών⁴⁴. Η εγγραφή σε σχολές STEM αντί άλλων προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εξαρτάται συχνά από τις επιδόσεις στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης⁴⁵, αλλά, καθώς τα κορίτσια ξεπερνούν τα αγόρια στον ψηφιακό γραμματισμό⁴⁶, είναι σαφές ότι οι γενικές κοινωνικές αντιλήψεις και νοοτροπίες παίζουν επίσης κάποιον ρόλο⁴⁷. Πρέπει να εξηγήσουμε καλύτερα στους νέους εκπαιδευόμενους, και ιδίως στα κορίτσια, τις ευκαιρίες που προσφέρει η επιλογή μιας οδού STEM.

Σημαντικός αριθμός ατόμων στην Ευρώπη έχουν **επιχειρηματικές φιλοδοξίες**, συμπεριλαμβανομένης της αυξανόμενης τάσης προς την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Και τα δύο προάγουν τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη μέσω της αύξησης του ανταγωνισμού, της παραγωγικότητας και της καινοτομίας. Για να γίνουν πραγματικότητα αυτές οι φιλοδοξίες, απαιτείται ουσιαστική αλλαγή, ώστε να δοθεί έμφαση στην ανάπτυξη επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Τα συστήματα και οι πρακτικές επαγγελματικού προσανατολισμού θα πρέπει να καλύπτουν δεόντως την επιχειρηματική διάσταση. Η αύξηση της ευαισθητοποίησης για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και άλλα επιχειρηματικά μοντέλα της κοινωνικής οικονομίας μπορεί επίσης να συμβάλει στην αύξηση της ελκυστικότητας και του ενδιαφέροντος για την επιχειρηματικότητα. Η κοινωνική οικονομία ως πρωτοπόρος στη δημιουργία θέσεων εργασίας, για παράδειγμα σε σχέση με την κυκλική οικονομία, στηρίζει επίσης την κοινωνική ένταξη και την πράσινη μετάβαση.

Πέρα από τις τεχνικές δεξιότητες, η αγορά εργασίας χρειάζεται όλο και περισσότερο εγκάρσιες δεξιότητες, όπως η συνεργασία, η κριτική σκέψη και η δημιουργική επίλυση προβλημάτων. Η αυξανόμενη επιρροή των ρομπότ και των αλγορίθμων στις αγορές εργασίας μας αυξάνει περαιτέρω την ανάγκη για καθαρά «ανθρώπινες» δεξιότητες, όπως η ενσυναίσθηση και η προσαρμογή στις αλλαγές σε σύνθετα περιβάλλοντα. Οι δεξιότητες αυτές είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικές ενόψει της αναπτυσσόμενης οικονομίας της τρίτης ηλικίας και της παροχής φροντίδας λόγω της δημογραφικής αλλαγής και έχουν μεγάλη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Αν και τα σχολεία καλούνται να διαδραματίσουν κάποιον ρόλο, ωστόσο αυτές οι δεξιότητες αναπτύσσονται συχνά εκτός του πλαισίου της τυπικής μάθησης: στην εργασία και καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Οι εν λόγω δεξιότητες μπορεί να είναι δύσκολο να εντοπιστούν, να αναγνωριστούν και να προβληθούν κι αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο

⁴³ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics#Graduates

⁴⁴ Στοιχεία της Eurostat για τους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης STEM [educ_uoe_grad04].

⁴⁵ ΟΟΣΑ, [Why don't more girls choose STEM careers \(Γιατί δεν επέλεγον περισσότερα κορίτσια σταδιοδρομία στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανολογίας και των μαθηματικών \(STEM\)\)](#);

⁴⁶ Διεθνής μελέτη του 2018 για τις γνώσεις χρήσης υπολογιστών και πληροφοριών.

⁴⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016, [Does the EU need more STEM graduates? \(Χρειάζεται η ΕΕ περισσότερους αποφοίτους στους τομείς STEM:\)](#), σημείο 3.3.1.

στο επόμενο στάδιο της δράσης της ΕΕ για τις εγκάρσιες δεξιότητες πρέπει να γίνουν περισσότερα για την αποτύπωσή τους.

Δράση 7: Αύξηση των αποφοίτων στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM) και ενίσχυση των εγκάρσιων δεξιοτήτων

Η Επιτροπή, για να συμβάλει στην απαιτούμενη αύξηση των **αποφοίτων στους τομείς STEM**:

- θα αυξήσει την ευαισθητοποίηση για την ελκυστικότητα των σπουδών και της σταδιοδρομίας στους τομείς STEM, με εστιασμένες δράσεις για την προσέλκυση κοριτσιών και γυναικών και με την ενθάρρυνση μιας διεπιστημονικής και καινοτόμου προσέγγισης της διδασκαλίας και της μάθησης στα σχολεία, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την τριτοβάθμια εκπαίδευση·
- στο πλαίσιο της ανακοίνωσης για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης, θα εισαγάγει δραστηριότητες για τους εκπαιδευτικούς, οι οποίες θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση της έλλειψης διδασκόντων STEM στις χώρες και τις περιφέρειες της ΕΕ·
- θα προωθήσει την επιστημονική εκπαίδευση σε δράσεις έρευνας και καινοτομίας, π.χ. μέσω: της ανάπτυξης πλαισίου βασικών ικανοτήτων και αξιολόγησης· της διάδοσης των αποτελεσμάτων της έρευνας σχετικά με την επιστημονική εκπαίδευση σε συνεργασία με το European SchoolNet (Ευρωπαϊκό Σχολικό Δίκτυο)· και της χρήσης κοινωνικά ευαισθητοποιημένων διαδικτυακών πυλών, που θα φέρνουν σε επαφή σχολεία από διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, ιδίως εκείνα που έχουν εμπειρία από την κουλτούρα του ανοιχτού σχολείου·
- θα προωθήσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο συνεχούς μάθησης, μεταξύ άλλων, μεταξύ των συστημάτων δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της εκπαίδευσης και των επιχειρήσεων, σε συνεργασία με επαγγελματίες του επιχειρηματικού τομέα, και θα επιδιώξει την περαιτέρω ανάπτυξη μεθόδων, διαγωνισμών και διαδικασιών της επιστήμης των πολιτών βασισμένων στην ανοιχτή σχολική φοίτηση και στην έρευνα.

Για την προώθηση των **επιχειρηματικών δεξιοτήτων**, η Επιτροπή θα δρομολογήσει μια ευρωπαϊκή δράση για τις δεξιότητες επιχειρηματικότητας, η οποία θα εστιάζεται στην ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος και πιο ανθεκτικού εργατικού δυναμικού. Η δράση θα περιλαμβάνει:

- τη μόχλευση και τη διασύνδεση των υφιστάμενων δικτύων για την παροχή ευρωπαϊκής επιχειρηματικής υποστήριξης στους επίδοξους επιχειρηματίες, με έμφαση στις νέες γυναίκες επιχειρηματίες και στις ευκαιρίες αυτοαπασχόλησης στην ψηφιακή και πράσινη οικονομία, και με την ενσωμάτωση μιας πλατφόρμας γνώσεων για τους διαδικτυακούς πόρους που αφορούν τις επιχειρηματικές δεξιότητες και τις ευκαιρίες για συνεργασία⁴⁸·
- στήριξη για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων για δραστηριότητες επιχειρηματικών δεξιοτήτων, καθώς επίσης στήριξη της ευρωπαϊκής κινητικότητας των επιχειρηματιών και της συστηματικής χρήσης του EntreComp: του ευρωπαϊκού πλαισίου επιχειρηματικών προσόντων·
- προώθηση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης —από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση έως την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την τριτοβάθμια εκπαίδευση—, με στόχο να παρέχονται στους σπουδαστές γνώσεις και κίνητρα για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Η δράση αυτή θα συμπληρώσει το επικείμενο σχέδιο δράσης της Επιτροπής για την κοινωνική οικονομία, το οποίο θα προωθεί, μεταξύ άλλων, τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρει η κοινωνική οικονομία, όπως η παροχή βοήθειας στις τοπικές κοινότητες, η σύναψη τοπικών πράσινων συμφωνιών και η ενεργοποίηση εύλαπτων ομάδων.

⁴⁸ Η στρατηγική για την ισότητα των φύλων υπογραμμίζει τη στήριξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας από την πολιτική συνοχής της ΕΕ.

Για την προώθηση των **εγκάρσιων δεξιοτήτων**, η Επιτροπή:

- θα παράσχει ένα στρατηγικό πλαίσιο για την αναγνώριση των εγκάρσιων δεξιοτήτων, με στόχο τη στήριξη των υπεύθυνων επικύρωσης στην Ευρώπη·
- θα αναπτύξει πόρους για τη στήριξη της επικύρωσης των εγκάρσιων δεξιοτήτων από τους εργοδότες και τις υπηρεσίες απασχόλησης. Η διαδικασία αυτή θα περιλαμβάνει τη διερεύνηση της δυνατότητας εκπόνησης διαδικτυακών μαθημάτων και συναφών μικροδιαπιστευτηρίων για τους επαγγελματίες επικύρωσης, τα οποία θα καλύπτουν ολόκληρη την ΕΕ, και τη δημιουργία ενός δικτύου οργανισμών πρωτοπόρων στον τομέα της επικύρωσης που θα μπορούν να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές.

Ο ετήσιος **ευρωπαϊκός διαγωνισμός για νέους επιστήμονες (EUCYS)** είναι μία από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις της Ευρώπης για την ανάδειξη νέων επιστημονικών ταλέντων. Δίνει το έναυσμα για εθνικούς επιστημονικούς διαγωνισμούς (για νέους ηλικίας μεταξύ 14 και 20 ετών) και συγκεντρώνει τους νικητές για να ανταγωνιστούν με τους Ευρωπαίους ομολόγους τους.

Η πανδημία COVID-19 και τα σχετικά περιοριστικά και απαγορευτικά μέτρα υπογράμμισαν τη σημασία των δεξιοτήτων ζωής και της ικανότητάς μας να προσαρμοζόμαστε, να διαχειριζόμαστε την αλλαγή και να φροντίζουμε ο ένας τον άλλον ως κοινότητα. Η ανθεκτικότητα, ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας, οι ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη, ο χρηματοοικονομικός, ο περιβαλλοντικός και ο υγειονομικός γραμματισμός έχουν καίρια σημασία στο πλαίσιο αυτό. Οι ανοικτές, δημοκρατικές κοινωνίες εξαρτώνται από τους ενεργούς πολίτες, οι οποίοι μπορούν να διακρίνουν την αξιοπιστία των πληροφοριών που λαμβάνουν από διάφορες πηγές, να εντοπίζουν την παραπληροφόρηση, να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, να είναι ανθεκτικοί και να ενεργούν με υπευθυνότητα.

Το **ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την εκπαίδευση των ενηλίκων** διευκόλυνε την ευρωπαϊκή συνεργασία στον εν λόγω τομέα την τελευταία δεκαετία. Πρέπει να γίνουν περισσότερα πράγματα για την υποστήριξη των ατόμων ώστε να αποκτήσουν αυτές τις δεξιότητες και για την ενίσχυση των διαδρομών αναβάθμισης δεξιοτήτων⁴⁹ για τους ενηλίκους, ιδίως όσον αφορά τα άτομα με χαμηλότερα επίπεδα δεξιοτήτων και προσόντων. Η διαδικασία αυτή υπερβαίνει την απόκτηση δεξιοτήτων για μια συγκεκριμένη θέση εργασίας, αλλά περιλαμβάνει επίσης την εθελοντική εργασία και τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, που χρειάζονται επίσης νέες δεξιότητες.

Δράση 8: Δεξιότητες για τη ζωή:

Η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, θα επεξεργαστεί νέες προτεραιότητες για το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την εκπαίδευση των ενηλίκων, ώστε να συμπληρώσει το ανανεωμένο πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και να υποστηρίξει την επίτευξη των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών. Θα έχει ως στόχο τη δημιουργία ολοκληρωμένων, ποιοτικών και συμπεριληπτικών συστημάτων εκπαίδευσης ενηλίκων, τα οποία θα απευθύνονται σε όλους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και ιδίως όσων έχουν μεγαλύτερη ανάγκη πρόσβασης στη μάθηση, μεταξύ άλλων μέσω της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και της μάθησης μέσω του διαδικτύου. Θα δώσει προτεραιότητα στη μη τυπική μάθηση, στη διά βίου μάθηση, στη μάθηση μεταξύ των γενεών, στη διαπολιτισμική μάθηση και στη μάθηση σε επίπεδο κοινότητας. Τα τοπικά κέντρα μάθησης, οι βιβλιοθήκες, η ευρύτερη κοινότητα και η κοινωνία των πολιτών θα υποστηρίχθουν ώστε να συνεργάζονται και να δίνουν κίνητρα και δυνατότητες μάθησης στους

⁴⁹ ΕΕ C 484 της 19.12.2016, σ. 1.

ενηλίκους, υποστηρίζοντας με τον τρόπο αυτόν την ανθεκτικότητά τους στην κρίση.

Ο Krzysztof, ηλικίας 74 ετών, παρακολούθησε μαθήματα ψηφιακών δεξιοτήτων στην τοπική του βιβλιοθήκη. Με τον τρόπο αυτό έμαθε να κλείνει ιατρικό ραντεβού και να αγοράζει εισιτήριο τρένου στο διαδίκτυο. Το νέο του πάθος είναι η ομάδα συζήτησης για τις σχέσεις στους κόλπους της τοπικής κοινότητας, στην οποία οργανώνει επί του παρόντος εκστρατεία για την αύξηση των χώρων πρασίνου.

3. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΝΑ ΑΠΟΚΤΟΥΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥΣ

Το τρίτο δομικό στοιχείο του Θεματολογίου δεξιοτήτων θα αναπτύξει τα απαραίτητα εργαλεία που θα δίνουν σε όλους, εργαζομένους, άνεργους ή οικονομικά ανενεργούς, τη δυνατότητα να αποκτούν δεξιότητες σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Οι δεξιότητες μπορούν να βοηθήσουν το άτομο να προοδεύσει στη σταδιοδρομία του και να διαχειριστεί τις εργασιακές του μεταβάσεις με επιτυχία. Μόνο με την υιοθέτηση μιας αληθινής κουλτούρας διά βίου μάθησης μπορούμε να εξασφαλίσουμε μια ανταγωνιστική οικονομία και μια συνεκτική κοινωνία και να δώσουμε σάρκα και οστά στο δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση, όπως αναφέρεται στην αρχή 1 του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

3.1. Παροχή σε όλους της δυνατότητας να συμμετέχουν στη μάθηση: Ατομικοί λογαριασμοί μάθησης

Η έλλειψη χρόνου για κατάρτιση, το κόστος της κατάρτισης, καθώς και η έλλειψη ευαισθητοποίησης σχετικά με την ανάγκη ή τις ευκαιρίες για κατάρτιση, αποτελούν σημαντικά εμπόδια για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση⁵⁰. Η παροχή άμεσων κινήτρων στα άτομα για κατάρτιση, όπως οι ατομικοί λογαριασμοί μάθησης, μπορούν να κάνουν τη διά βίου μάθηση πραγματικότητα. Παρέχουν χρηματοδότηση για την προσαρμογή στις εξελισσόμενες ανάγκες δεξιοτήτων σε μια θέση εργασίας ή για την αλλαγή επαγγέλματος ή τομέα, συμπεριλαμβανομένης της μετακίνησης σε άλλο κράτος μέλος. Οι ατομικοί λογαριασμοί μάθησης θα μπορούσαν να διασφαλίσουν τη δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων κατάρτισης από θέση εργασίας σε θέση εργασίας (ή από την απασχόληση στην ανεργία) και η θέσπισή τους θα μπορούσε να συνδυαστεί με σημαντικές βελτιώσεις, αφενός, των συστημάτων καθοδήγησης και επικύρωσης και, αφετέρου, της ποιότητας και της διαφάνειας των προσφορών κατάρτισης.

Η χρηματοδότηση των ατομικών λογαριασμών μάθησης, όπου υπάρχουν τέτοιοι λογαριασμοί, διαφέρει από χώρα σε χώρα, ανάλογα με τις στρατηγικές επιλογές που γίνονται σε εθνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, στη Γαλλία χρηματοδοτούνται κυρίως μέσω εισφοράς των εργοδοτών, ενώ οι Κάτω Χώρες προτίθενται να χρησιμοποιήσουν δημόσια χρηματοδότηση. Κατά τη διερεύνηση της δυνατότητας θέσπισης αυτών των λογαριασμών, η Επιτροπή θα καλύψει αυτό το βασικό στοιχείο, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στη διασφάλιση της καταλληλότητάς του για τις MME.

Οι ατομικοί λογαριασμοί μάθησης θα μπορούσαν επίσης να διασφαλίσουν τη διαθεσιμότητα επαρκών πόρων για την κατάρτιση σε περιόδους οικονομικής

⁵⁰ Με βάση τα στοιχεία της έρευνας της ΕΕ για την εκπαίδευση των ενηλίκων.

ύφεσης. Επιτρέπουν στα άτομα να συσσωρεύουν δικαιώματα κατάρτισης σε μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα, ώστε να μπορούν να τα χρησιμοποιούν κατά τη διάρκεια περιόδων χαμηλής οικονομικής δραστηριότητας, π.χ. κατά τις περιόδους μειωμένου ωραρίου εργασίας, όταν έχουν περισσότερο χρόνο για κατάρτιση. Το στοιχείο αυτό εμποδίζει την απαξίωση των δεξιοτήτων λόγω ακούσιας αεργίας και βοηθά τα άτομα να αποκτήσουν τις δεξιότητες που χρειάζονται για επιτυχείς μεταβάσεις μεταξύ θέσεων εργασίας.

Δράση 9: Πρωτοβουλία για τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο μια πιθανή ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης μπορεί να συμβάλει στην κάλυψη των υφιστάμενων κενών όσον αφορά την πρόσβαση σε κατάρτιση για ενήλικους που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας και να τους δώσει τη δυνατότητα να διαχειριστούν με επιτυχία τις μεταβάσεις τους στην αγορά εργασίας.

Η Επιτροπή θα αξιολογήσει επίσης ποιες υποστηρικτικές υπηρεσίες και άλλοι παράγοντες θα μπορούσαν να στηρίζουν τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης. Το στοιχείο αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει υπηρεσίες καθοδήγησης, επικύρωσης και διαφάνειας όσον αφορά την ποιότητα των ευκαιριών κατάρτισης, καθώς και διατάξεις για τη λήψη άδειας εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Κατά τις εργασίες της η Επιτροπή θα πραγματοποιήσει ευρείες διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη, τους κοινωνικούς εταίρους και όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.

3.2. Αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων: Μικροδιαπιστευτήρια

Η παροχή στους εργαζομένους της δυνατότητας να αναβαθμίζουν τις δεξιότητές τους και να επανεπιδεκούνται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους πρέπει επίσης να συνοδεύεται από την εξασφάλιση της δέουσας αναγνώρισης όλων των μαθησιακών εμπειριών. Όλο και περισσότερο, οι εργαζόμενοι παρακολουθούν σύντομα και εξατομικευμένα προγράμματα κατάρτισης για τα οποία πρέπει να έχουν τη σχετική αναγνώριση. Τα μαθήματα αυτά μπορεί να προσφέρονται από ευρύ φάσμα παρόχων εκπαίδευσης και κατάρτισης (π.χ. ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, φορείς παροχής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ερευνητικοί οργανισμοί, βιομηχανία, κοινωνικοί εταίροι, εμπορικά, βιομηχανικά ή βιοτεχνικά επιμελητήρια, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών).

Τα **μικροδιαπιστευτήρια**⁵¹ αναγνωρίζουν και αποτυπώνουν τα αποτελέσματα των εν λόγω σύντομων μαθημάτων, συχνά στον ψηφιακό τομέα. Μπορούν να αυξήσουν τη διαπερατότητα μεταξύ διαφορετικών εκπαιδευτικών οδών/συστημάτων και να βελτιώσουν την ευελιξία. Μπορούν να καταστήσουν την μάθηση πιο προσαρμοσμένη στις ατομικές ανάγκες, προωθώντας έτσι πιο καινοτόμες και πιο συμπεριληπτικές προσεγγίσεις και διευκολύνοντας την πρόσβαση στην αγορά εργασίας και τις μεταβάσεις μεταξύ θέσεων εργασίας. Μπορούν επίσης να διευκολύνουν την περαιτέρω μάθηση, καθώς είναι δυνατόν να σωρεύονται για την απόκτηση ευρύτερων διαπιστευτηρίων, επιτρέποντας στα άτομα να συσσωρεύουν μαθησιακά αποτελέσματα τόσο διαχρονικά όσο και μεταξύ και πέραν ιδρυμάτων, τομέων και συνόρων, καθώς και μέσω προγραμμάτων ηλεκτρονικής μάθησης. Ωστόσο, μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν ευρωπαϊκά πρότυπα για τη στήριξη της ποιότητας, της διαφάνειας και της υιοθέτησης των μικροδιαπιστευτηρίων σε όλη την ΕΕ.

⁵¹ Τα μικροδιαπιστευτήρια μπορούν να οριστούν ως τεκμηριωμένες βεβαιώσεις που αναγνωρίζουν τα μαθησιακά αποτελέσματα ενός προσώπου, τα οποία αφορούν μικρές ενότητες μάθησης και τα οποία, για τον χρήστη, αποτυπώνονται σε πιστοποιητικό, κάρτα ή δελτίο (που εκδίδεται σε ψηφιακή ή έντυπη μορφή).

Δράση 10: Μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια:

Η Επιτροπή θα προτείνει μια νέα πρωτοβουλία για τη στήριξη της ποιότητας, της διαφάνειας και της υιοθέτησης των μικροδιαπιστευτηρίων σε όλη την ΕΕ. Ειδικότερα:

- θα αναπτύξει, από κοινού με όλους τους σχετικούς φορείς (φορείς εκπαίδευσης και κατάρτισης του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, κοινωνικούς εταίρους, εμπορικά επιμελητήρια, εργοδότες) ευρωπαϊκά πρότυπα που θα καθορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας και διαφάνειας. Το στοιχείο αυτό θα διασφαλίσει την εμπιστοσύνη στα μικροδιαπιστευτήρια και θα διευκολύνει τη δυνατότητα μεταφοράς και την αναγνώρισή τους σε ολόκληρη την ΕΕ·
- θα διερευνήσει τη δυνατότητα ένταξης των μικροδιαπιστευτηρίων στα πλαίσια επαγγελματικών προσόντων, έπειτα από διάλογο με τις εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για τα επαγγελματικά προσόντα·
- θα διευκολύνει την αποθήκευση και την προβολή των αποκτώμενων μικροδιαπιστευτηρίων στους εργοδότες μέσω του Europass και των ψηφιακών διαπιστευτηρίων του.

Η πρωτοβουλία αυτή βασίζεται, μεταξύ άλλων, στα αποτελέσματα της αξιολόγησης της σύστασης του Συμβουλίου του 2012 για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης, τα οποία δημοσιεύονται παράλληλα με το παρόν Θεματολόγιο δεξιοτήτων.

Η **Ivana** είναι πεπειραμένη υπεύθυνη διαχείρισης αποθεμάτων σε σούπερ μάρκετ. Ένα νέο λογισμικό προσφέρει δυνατότητες μείωσης των αποβλήτων, αν η ίδια και το προσωπικό της μπορέσουν να μάθουν τον τρόπο χρήσης του. Αφού παρακολουθήσει μια σύντομη και στοχοθετημένη ενότητα κατάρτισης που παρέχεται από την ομοσπονδία του κλάδου της, θα της χορηγηθεί ως απόδειξη των νέων δεξιοτήτων της μικροδιαπιστευτήριο, το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιήσει αμέσως για τον σημερινό ή τον μελλοντικό εργοδότη της.

3.3. Δεξιότητες επίδειξης: η νέα πλατφόρμα Europass

Μόλις το άτομο αποκτήσει πιστοποιητικό που αποδεικνύει τις δεξιότητές του, πρέπει να είναι σε θέση να το παρουσιάζει όταν υποβάλλει αίτηση για θέση εργασίας ή για περαιτέρω μάθηση. Η νέα τεχνολογία προσφέρει δυνατότητες για την προβολή των δεξιοτήτων ενός ατόμου πέραν του παραδοσιακού βιογραφικού σημειώματος και για τη σύνδεση των ατόμων με ευκαιρίες μάθησης και απασχόλησης.

Το νέο Europass, που δρομολογείται μαζί με το Θεματολόγιο δεξιοτήτων, αναπτύχθηκε ώστε να καταστεί το διαδικτυακό εργαλείο της ΕΕ που θα βοηθά τους πολίτες να προβάλλουν αποτελεσματικά τις δεξιότητες και τα προσόντα τους και θα τους καθοδηγεί προδραστικά σε μια ευκαιρία εργασίας ή μάθησης. Προσφέρει δωρεάν εργαλεία και πληροφορίες σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ στους εκπαιδευόμενους, τους εργαζομένους και τους αναζητούντες εργασία για τη διαχείριση κάθε σταδίου της σταδιοδρομίας τους και της μάθησής τους.

Δράση 11: Νέα πλατφόρμα Europass:

Η νέα πλατφόρμα Europass θα στηρίζει τα άτομα στη διαχείριση της σταδιοδρομίας τους σε μια ταχέως μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας. Με εκσυγχρονισμένα εργαλεία και πληροφορίες σχετικά με τη μάθηση και την εργασία στην Ευρώπη, το αναβαθμισμένο εργαλείο:

- θα καθοδηγεί τους χρήστες κατά την αξιολόγηση και την περιγραφή των δεξιοτήτων τους και την παρουσίαση των προσόντων και της πείρας τους σε παρόχους κατάρτισης και εργοδότες, ώστε να μπορέσουν να κάνουν το επόμενο βήμα στην κατάρτιση ή την εργασία τους·
- θα προτείνει στους χρήστες του Europass σχετικές θέσεις εργασίας (μέσω των

διαδικτυακών πυλών για την απασχόληση EURES⁵² και Euraxess⁵³) και ευκαιρίες μάθησης·

- θα χρησιμοποιεί πληροφορίες για τις δεξιότητες για να παρέχει στους χρήστες εξατομικευμένες πληροφορίες σχετικά με τις τάσεις και τις ανάγκες όσον αφορά τις δεξιότητες, όταν αυτοί σχεδιάζουν αλλαγή της σταδιοδρομίας τους ή μετακίνησή τους σε άλλη χώρα·
- θα δώσει στα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης τη δυνατότητα να χορηγούν στους εκπαιδευόμενους ψηφιακά διπλώματα και πιστοποιητικά σε πανευρωπαϊκή ψηφιακή μορφή «ψηφιακών διαπιστευτηρίων Europass», ενθαρρύνοντας την ευκολότερη αναγνώριση·
- θα υποστηρίζει την εφαρμογή μιας ταχείας διαδικασίας αναγνώρισης, μειώνοντας τον διοικητικό φόρτο και την απάτη με την υποστήριξη της αυτόματης πιστοποίησης των προσόντων από τους εργοδότες και τους παρόχους κατάρτισης· και
- θα υποστηρίζει τους νόμιμα διαμένοντες μετανάστες στην προβολή των δεξιοτήτων και των προσόντων τους και θα διευκολύνει την αναγνώρισή τους μέσω της καλύτερης ενημέρωσης⁵⁴. Το «Εργαλείο κατάρτισης προφίλ δεξιοτήτων για υπηκόους τρίτων χωρών», που χρησιμοποιείται επί του παρόντος στα κέντρα υποδοχής και από τους οργανισμούς που κατευθύνουν και υποστηρίζουν την ένταξη των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων, θα συνδεθεί με το νέο Europass.

Η **Daniela** εργάστηκε σε διάφορες θέσεις εργασίας ως μηχανικός αυτοκινήτων από τότε που αποφοίτησε από το γυμνάσιο και δεν είναι βέβαιη για το επόμενο βήμα στη σταδιοδρομία της. Χάρη στο νέο Europass, η Daniela μπορεί να δημιουργήσει ένα προσωπικό προφίλ Europass για να καταγράψει όλες τις δεξιότητες και τις εμπειρίες της και να αποθηκεύει τα διπλώματα και τα πιστοποιητικά της. Το Europass θα προτείνει θέσεις εργασίας και μαθήματα στην Daniela, η οποία θα μπορεί να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με υπηρεσίες καθοδήγησης που λειτουργούν κοντά στον τόπο κατοικίας της, καθώς και σε πληροφορίες για σπουδές και εργασία σε ολόκληρη την ΕΕ.

4. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΦΙΛΟΔΟΞΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

Με το παρόν Θεματολόγιο, η Επιτροπή παρουσιάζει μια νέα και δυναμική προσέγγιση της πολιτικής για τις δεξιότητες σε επίπεδο ΕΕ, με στόχο την καθοδήγηση των κρατών μελών και την προώθηση της διπλής μετάβασης, καθώς επίσης τη διασφάλιση της ανάκαμψης από τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. **Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, η διά βίου μάθηση για όλους πρέπει να γίνει πραγματικότητα στην Ευρώπη, σε κάθε κράτος μέλος και σε κάθε περιφέρεια.**

Για να υπάρξουν αποτελέσματα και λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική που επιβάλλεται από την ανάκαμψη και την επιτάχυνση των μεταβάσεων, η Επιτροπή

⁵² Το EURES είναι η ευρωπαϊκή πύλη για την επαγγελματική κινητικότητα, η οποία διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων σε ολόκληρη την ΕΕ. Παρέχει μια διαδικτυακή βάση δεδομένων για την απασχόληση και προσφέρει πληθώρα πληροφοριών σχετικά με την κινητικότητα εντός της ΕΕ για αναζητούντες εργασία και εργοδότες. <https://ec.europa.eu/eures/public/homepage>

⁵³ Η EURAXESS - Ερευνητές σε κίνηση <https://euraxess.ec.europa.eu/> παρέχει πληροφορίες και υπηρεσίες υποστήριξης σε επαγγελματίες ερευνητές, στηρίζοντας την κινητικότητα των ερευνητών και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους, αλλά ενισχύοντας παράλληλα και την επιστημονική συνεργασία μεταξύ της Ευρώπης και του κόσμου.

⁵⁴ Οι νομίμως διαμένοντες μετανάστες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε ό,τι αφορά την προβολή των δεξιοτήτων και των προσόντων τους που έχουν αποκτηθεί εκτός της ΕΕ. Πρβλ. Κοινό Κέντρο Ερευνών (2020) «Foreign Degrees, Region of Birth and Under-utilisation of Tertiary Education in the EU» («Ξένα πτυχία, περιοχή γέννησης και υποχρησιμοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ΕΕ»).

προτείνει να τεθούν ποσοτικοί στόχοι με βάση τους υφιστάμενους δείκτες⁵⁵, οι οποίοι θα πρέπει να παρακολουθούνται έως το 2025.

Πρέπει, πρώτα απ' όλα, να αυξήσουμε σημαντικά το ποσοστό των ενηλίκων που συμμετέχουν στη μάθηση συνολικά — μόνο αυτό το στοιχείο εγγυάται μια προσέγγιση διά βίου μάθησης. Επιπλέον, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η ανάκαμψη και η διπλή μετάβαση είναι κοινωνικά δίκαιες, η Επιτροπή προτείνει επίσης διακριτούς στόχους όσον αφορά τη συμμετοχή στη μάθηση των ενηλίκων με χαμηλά προσόντα και των ανέργων.

- Έως το 2025, 120 εκατομμύρια ενήλικοι στην ΕΕ θα πρέπει να συμμετέχουν κάθε χρόνο σε μαθησιακές διαδικασίες. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 50 % του ενήλικου πληθυσμού και σε περίπου 540 εκατομμύρια δραστηριότητες κατάρτισης για την εν λόγω ομάδα κατά την πενταετή περίοδο.**
- Έως το 2025, 14 εκατομμύρια ενήλικοι με χαμηλά προσόντα στην ΕΕ θα πρέπει να συμμετέχουν κάθε χρόνο σε μαθησιακές διαδικασίες. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 30 % αυτής της ομάδας και σε περίπου 60 εκατομμύρια δραστηριότητες κατάρτισης για την εν λόγω ομάδα κατά την πενταετή περίοδο.**

Η παρακολούθηση αυτού του δείκτη, σε συνδυασμό με τις δράσεις που προβλέπονται στην παρούσα ανακοίνωση, θα συμβάλει επίσης θετικά στη μείωση του ποσοστού των ενηλίκων με χαμηλά προσόντα, το οποίο ανέρχεται σε 22 % (2019) και ως προς το οποίο η Ευρώπη υστερεί σε σχέση με άλλες προηγμένες οικονομίες.

- Έως το 2025, 2 εκατομμύρια άτομα που αναζητούν εργασία ή ένας στους πέντε θα πρέπει να έχουν πρόσφατη μαθησιακή εμπειρία. Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί σε περίπου 40 εκατομμύρια μαθησιακές δραστηριότητες για την εν λόγω ομάδα κατά την πενταετή περίοδο⁵⁶.**

Όσον αφορά το περιεχόμενο της μάθησης, θα απαιτηθεί μεγάλη ποικιλία δεξιοτήτων για να εξασφαλιστεί η επιτυχής υλοποίηση της ανάκαμψης και της διπλής μετάβασης. Οι ψηφιακές δεξιότητες έχουν καίρια σημασία για την εργασία, τη μάθηση και την κοινωνική αλληλεπίδραση και η σημασία τους έγινε ακόμη πιο εμφανής στο πλαίσιο των περιοριστικών και απαγορευτικών μέτρων που επιβλήθηκαν εξαιτίας της νόσου COVID-19. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο τέταρτος στόχος που πρέπει να παρακολουθείται είναι το ποσοστό των ενηλίκων που διαθέτουν τουλάχιστον τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες.

- Έως το 2025, 230 εκατομμύρια ενήλικοι πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες, αριθμός που καλύπτει το 70 % του ενήλικου πληθυσμού της ΕΕ.**

Η πράσινη μετάβαση πρέπει να είναι δίκαιη και να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στους εργαζομένους και τις περιφέρειες που πλήττονται σοβαρότερα. Οι δεξιότητες έχουν καίρια σημασία για την προσπάθεια αυτή. Στο παρόν στάδιο, δεν υπάρχουν ποσοτικοί δείκτες για τις πράσινες δεξιότητες. Η Επιτροπή θα αναπτύξει τέτοιους δείκτες (δράση 6).

Τα κράτη μέλη, οι πάροχοι εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι κοινωνικοί εταίροι, οι επιχειρήσεις, οι εκπρόσωποι των εκπαιδευομένων και όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα

⁵⁵ Συχνά οι διαθέσιμοι δείκτες δεν επιτρέπουν την αποτύπωση της ποιοτικής πτυχής της κατάρτισης. Είναι προφανές ότι το παρόν Θεματολόγιο δεξιοτήτων αλλάζει ριζικά την κατάσταση και σε ποσοτικούς όρους, φέρνοντας στο προσκήνιο την αρχή της «απόκτησης δεξιοτήτων για μια θέση εργασίας».

⁵⁶ Με την παραδοχή ότι η μέση διάρκεια των μαθησιακών δραστηριοτήτων ανέρχεται σε 3 μήνες.

μέρη καλούνται να συζητήσουν, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, τον τρόπο επίτευξης των εν λόγω στόχων.

Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου θα παρακολουθείται τακτικά η πρόοδος προς την επίτευξη των στόχων.⁵⁷ Τα σχετικά στοιχεία θα δημοσιεύονται στην ετήσια κοινή έκθεση για την απασχόληση και θα χρησιμεύουν ως αναλυτική βάση για πιο εστιασμένες ανά χώρα συστάσεις σχετικά με τις δεξιότητες, την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Όποτε είναι δυνατόν, η Επιτροπή θα παρακολουθεί τους στόχους ανά φύλο, ανά γεωγραφική περιοχή και για άλλες ευάλωτες ομάδες, πέραν των ατόμων με χαμηλά προσόντα και των ανέργων, όπως τα άτομα με αναπηρία.

Δείκτες	Στόχοι για το 2025	Τρέχον επίπεδο (τελευταίο διαθέσιμο έτος)	Αύξηση (σε ποσοστό %)
Συμμετοχή ενηλίκων ηλικίας 25-64 ετών σε μαθησιακές δραστηριότητες κατά τους τελευταίους δώδεκα μήνες (σε ποσοστό %) ⁵⁸	50 %	38 % (2016)	+32 %
Συμμετοχή ενηλίκων με χαμηλά προσόντα, ηλικίας 25-64 ετών, σε μαθησιακές δραστηριότητες κατά τους τελευταίους 12 μήνες ⁵⁹	30 %	18 % (2016)	+67 %
Ποσοστό των ενηλίκων ανέργων ηλικίας 25-64 ετών με πρόσφατη μαθησιακή εμπειρία (σε ποσοστό %) ⁶⁰	20 %	11 % (2019)	+82 %
Ποσοστό ενηλίκων ηλικίας 16-74 ετών που διαθέτουν τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες (σε ποσοστό %) ⁶¹	70 %	56 % (2019)	+25 %

Επιπλέον, οι ευκαιρίες μαθησιακής κινητικότητας για τους εκπαιδευόμενους του τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλη την ΕΕ θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω, όπως προτείνεται στο νέο πρόγραμμα Erasmus+ και εξαγγέλλεται με τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση,

⁵⁷ Οι τέσσερις δείκτες συνδέονται με τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων που συνοδεύει τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Πέραν του δείκτη για τη συμμετοχή των ενηλίκων σε μαθησιακές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών και του δείκτη για τις βασικές ψηφιακές δεξιότητες, που περιλαμβάνονται ήδη στον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων, προτείνονται δύο ακόμη δείκτες, που αφορούν τη συμμετοχή των ατόμων με χαμηλά προσόντα και των ανέργων ενηλίκων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Οι δείκτες αυτοί είναι επίσης ευρέως γνωστοί, εγκρίθηκαν από την Επιτροπή Απασχόλησης το 2018 (κοινή έκθεση για την απασχόληση για το 2019) και έκτοτε χρησιμοποιούνται στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο. Ο δείκτης για τις ψηφιακές δεξιότητες είναι ο ίδιος με εκείνον που χρησιμοποιείται στον δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI).

⁵⁸ Ο δείκτης δείχνει το ποσοστό των ενηλίκων ηλικίας 25-64 ετών που συμμετείχαν σε τουλάχιστον μία δραστηριότητα τυπικής ή μη τυπικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης (αλλά εξαιρουμένων των δραστηριοτήτων καθοδηγούμενης κατάρτισης στη θέση εργασίας) κατά τους 12 μήνες πριν από τη συνέντευξη της έρευνας. Η τρέχουσα πηγή των δεδομένων για τον εν λόγω δείκτη είναι η έρευνα της ΕΕ για την εκπαίδευση των ενηλίκων. Από το 2022 τα στοιχεία για τον δείκτη αυτόν θα προέρχονται από την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΕ.

⁵⁹ Ο ορισμός και οι πηγές του δείκτη είναι παρόμοιοι με τα αντίστοιχα στοιχεία του πρώτου δείκτη για τη συμμετοχή των ενηλίκων σε μαθησιακές δραστηριότητες. Η βασική διαφορά είναι η έμφαση στους ενηλίκους με χαμηλά προσόντα, δηλαδή στους ενηλίκους που έχουν ολοκληρώσει το πολύ το χαμηλότερο επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ή ακόμη χαμηλότερο επίπεδο) ως το υψηλότερο τυπικό εκπαιδευτικό τους προσόν. Ως εκ τούτου, ο δείκτης μετρά το ποσοστό των ενηλίκων με χαμηλά προσόντα που δηλώνουν ότι έχουν συμμετάσχει σε τυπική ή μη τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση σε περίοδο 12 μηνών.

⁶⁰ Τα στοιχεία είναι διαθέσιμα από την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΕ. Ο όρος «πρόσφατη μαθησιακή εμπειρία» αναφέρεται στη συμμετοχή σε τυπική ή μη τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση κατά τις τελευταίες 4 εβδομάδες.

⁶¹ Η πηγή των δεδομένων για τον εν λόγω δείκτη είναι η έρευνα της ΕΕ για τη χρήση των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) από νοικοκυριά και ιδιώτες.

όπου η Επιτροπή προτείνει να αυξηθεί η ενδοενωσιακή κινητικότητα των εκπαιδευόμενων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από 6 % σε 8 %.

5. ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ: ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η επίτευξη αυτών των φιλόδοξων στόχων έως το 2025 απαιτεί σημαντική κινητοποίηση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων στις δεξιότητες. Για τον πρωταρχικό στόχο σχετικά με τη συμμετοχή των ενηλίκων σε μαθησιακές δραστηριότητες θα χρειαστούν εκτιμώμενες πρόσθετες επενδύσεις ύψους **48 δισεκατομμυρίων** ευρώ ετησίως⁶².

Πέραν αυτού, η εφαρμογή του Θεματολογίου δεξιοτήτων θα απαιτήσει επίσης πρόσθετη χρηματοδότηση για να εξασφαλιστεί η ανάπτυξη των διαφόρων δράσεων σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

5.1. Προϋπολογισμός της ΕΕ για τη στήριξη και την απελευθέρωση επενδύσεων σε ανθρώπινο κεφάλαιο⁶³

Η πρόταση της Επιτροπής για το πρόγραμμα Next Generation EU παρέχει σημαντικούς πόρους στο πλαίσιο μιας μείζονος δημοσιονομικής πρωτοβουλίας για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών της κρίσης. Η Επιτροπή θα εξασφαλίσει ότι τα μέσα του προγράμματος θα αξιοποιηθούν για να στηρίξουν και να απελευθερώσουν επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο, προωθώντας την ισότητα των φύλων και τη συμπεριληπτικότητα. Τα κράτη μέλη θα ενθαρρυνθούν να χρησιμοποιήσουν τους χρηματοδοτικούς πόρους της ΕΕ για να δημιουργήσουν εθνικά συστήματα για την περαιτέρω αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση του εργατικού δυναμικού.

Βραχυπρόθεσμα, η πρωτοβουλία **REACT-EU**, που θα χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα **Next Generation EU**, και η πρόταση για την αναπροσαρμογή του τρέχοντος δημοσιονομικού πλαισίου για το 2020 θα συνεισφέρουν στη χρηματοδότηση της πολιτικής για τη συνοχή 55 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2020-2022. Αυτό θα επιτρέψει στο **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο** να κατευθύνει πρόσθετη χρηματοδότηση προς ευκαιρίες αναβάθμισης των δεξιοτήτων που θα πλαισιώσουν την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

Επιπλέον, ο **Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας**, που διαθέτει 560 δισεκατομμύρια ευρώ υπό μορφή επιχορηγήσεων και δανείων, παρέχει στα κράτη μέλη άφθονες ευκαιρίες για τη χρηματοδότηση δράσεων αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης. Η πρόταση της Επιτροπής για ειδικές ανά χώρα συστάσεις για το 2020 επικεντρώθηκε στα άμεσα μέτρα μετριασμού των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας και προσδιόρισε τις δεξιότητες, την εκπαίδευση και την κατάρτιση ως βραχυπρόθεσμη προτεραιότητα για 22 κράτη μέλη. **Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τα οποία θα καταρτίσουν τα κράτη μέλη για την πρόσβασή τους σε χρηματοδοτικά κονδύλια του εν λόγω Μηχανισμού, θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις δεξιότητες ως προτεραιότητα για τον προγραμματισμό.**

⁶² Η εκτίμηση αυτή βασίζεται στον αριθμό των πρόσθετων ενηλίκων εκπαιδευόμενων που χρειάζονται σε κάθε χώρα για την επίτευξη του ποσοστού συμμετοχής του 50 % (σε σύγκριση με τα σημερινά επίπεδα συμμετοχής), σε συνδυασμό με τα ειδικά ανά χώρα κατ' αποκοπήν ποσά ανά ώρα κατάρτισης εργαζομένων για επιστροφές από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο από τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 2019/2170 της Επιτροπής και με την υπόθεση εκπαίδευσης ή κατάρτισης διάρκειας 100 ωρών ετησίως.

⁶³ Τα ποσά σ' αυτήν την ενότητα δίνονται σε τιμές 2018.

Καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2021-2027, **το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+**, με προτεινόμενο προϋπολογισμό 86 δισεκατομμυρίων ευρώ, θα εξακολουθήσει να αποτελεί σημαντική πηγή χρηματοδότησης για τις εθνικές δραστηριότητες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης.

Επιπλέον, τα προτεινόμενα 24,6 δισεκατομμύρια ευρώ του **Erasmus+** θα συμβάλουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και θα χρηματοδοτήσουν ορισμένες από τις δράσεις που περιγράφονται ανωτέρω, όπως τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, τα Κέντρα Επαγγελματικής Αριστείας και τα σχέδια στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία στον τομέα των δεξιοτήτων. Επιπροσθέτως, το πρόγραμμα Erasmus+ μπορεί να στηρίζει τη σημαντική αύξηση της υλικής και εικονικής μαθησιακής κινητικότητας σε ολόκληρη την ΕΕ, η οποία προσφέρει νέες ευκαιρίες μάθησης που ενδέχεται να μην είναι προσβάσιμες στη χώρα καταγωγής.

Το πρόγραμμα «**Ορίζων Ευρώπη**» θα διαδραματίσει καίριο ρόλο στην ανάκαμψη, και ιδίως στη διπλή μετάβαση, στη βιομηχανία και στις ΜΜΕ, αλλά και στηρίζοντας πανεπιστήμια και ερευνητές και διευκολύνοντας την κυκλοφορία και την κινητικότητα εγκεφάλων. Το νέο **πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη»** θα επενδύσει στην ανάπτυξη της πανεπιστημιακής προσφοράς στους ψηφιακούς τομείς, καθώς και σε εξειδικευμένες ευκαιρίες κατάρτισης σε τομείς όπως τα δεδομένα, η κυβερνοασφάλεια και η τεχνητή νοημοσύνη, με στόχο την αντιμετώπιση των σημερινών ελλείψεων επαγγελματιών αυτού του είδους.

Άλλοι πόροι μπορούν να στηρίξουν άμεσα την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση του ευρωπαϊκού εργατικού δυναμικού. **Οι επενδύσεις των κρατών μελών σε «υποδομή υψηλού κοινωνικού αντικτύπου»** για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής υποδομής, μπορούν να υποστηριχθούν περαιτέρω από το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης** και από το **InvestEU**, το οποίο, στο πλαίσιο του σκέλους του «Κοινωνικές επενδύσεις και δεξιότητες» (με προτεινόμενη εγγύηση προϋπολογισμού ύψους 3,6 δισεκατομμυρίων ευρώ), μπορεί να στηρίζει, μεταξύ άλλων, επενδύσεις σε υποδομές ζωτικής σημασίας στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης, η Επιτροπή προσδιόρισε τις επενδύσεις σε δεξιότητες για την πράσινη μετάβαση ως προτεραιότητα και για τα 27 κράτη μέλη κατά την χρήση του **Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης και του προτεινόμενου συνολικού προϋπολογισμού του, ύψους 40 δισεκατομμυρίων ευρώ**. Η δανειακή διευκόλυνση του δημόσιου τομέα, στο πλαίσιο του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης, που αναμένεται να κινητοποιήσει από 25 έως 30 δισεκατομμύρια ευρώ, μπορεί επίσης να επενδύσει σε δεξιότητες⁶⁴. Το ανώτατο όριο του **Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση** έχει προταθεί να διπλασιαστεί στο μελλοντικό δημοσιονομικό πλαίσιο, με στόχο τη στήριξη της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων και των αυτοαπασχολούμενων που απολύονται στα πλαίσια μαζικών βιομηχανικών αναδιαρθρώσεων. Άλλα προγράμματα, όπως το **Ταμείο Εκσυγχρονισμού**, θα χρηματοδοτήσουν επίσης προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης για να βοηθήσουν τους εργαζομένους στις περιφέρειες και τους τομείς που επηρεάζονται από την πράσινη μετάβαση.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εντείνουν τη στήριξη για την αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, να αξιοποιήσουν τη μοναδική ευκαιρία κινητοποίησης δεκάδων δισεκατομμυρίων ευρώ

⁶⁴ Πρόταση κανονισμού σχετικά με τη δανειακή διευκόλυνση του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης, COM(2020) 453 final.

από τον μελλοντικό προϋπολογισμό της ΕΕ για τον σκοπό αυτόν και να δώσουν προτεραιότητα στις δράσεις που αναφέρονται παρακάτω, συμπεριλαμβανομένων των μεταρρυθμίσεων που βελτιώνουν την προσφορά και την εφαρμογή συστημάτων απόκτησης δεξιοτήτων.

Η Επιτροπή θα συνεργαστεί ενεργά με τις εθνικές αρχές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, ώστε να εξασφαλιστεί η διάθεση επαρκών πόρων της ΕΕ για τη στήριξη των διαφόρων πτυχών του Θεματολογίου δεξιοτήτων που καθορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει και θα υποστηρίξει τα κράτη μέλη να δώσουν προτεραιότητα στις επενδύσεις σε δεξιότητες στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και να παρακολουθούν την πρόοδο μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

Μια μη εξαντλητική επισκόπηση των πράξεων που μπορούν να υποστηριχθούν από τον μελλοντικό προϋπολογισμό της ΕΕ για την υλοποίηση του Θεματολογίου δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων όσον αφορά το Σύμφωνο δεξιοτήτων, ιδίως με τη χρήση των πόρων του προγράμματος Next Generation EU, περιλαμβάνει:

Επενδύσεις σε διεπιχειρησιακά κέντρα κατάρτισης, στα πλαίσια των οποίων οι επιχειρήσεις μιας αξιακής αλυσίδας μπορούν να συγκεντρώνουν από κοινού πόρους για την εξατομικευμένη κατάρτιση του προσωπικού.

Πλήρης ανάπτυξη αναβαθμισμένων σχεδίων στρατηγικής για την τομεακή συνεργασία σχετικά με τις δεξιότητες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Ανάπτυξη και λειτουργία συστημάτων πρόβλεψης δεξιοτήτων, που θα παρέχουν πληροφορίες για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση σε εθνικό/περιφερειακό και τομεακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της διπλής μετάβασης, και που θα καλύπτουν όλες τις φάσεις της συλλογής, της ανάλυσης και της διάδοσης πληροφοριών.

Ανάπτυξη και εφαρμογή εθνικών στρατηγικών για τις δεξιότητες, που θα σχεδιάζονται και θα υλοποιούνται με διακυβερνητική προσέγγιση και οι οποίες θα πλαισιώνουν τη διπλή μετάβαση και θα συντονίζουν τις προσπάθειες που καταβάλλονται σε ένα φάσμα διαφόρων πολιτικών και με την ισχυρή συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών, των φορέων της αγοράς εργασίας και του τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Υλοποίηση μεταρρυθμίσεων στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της μαθητείας, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν επενδύσεις σε μεταρρυθμίσεις των προγραμμάτων σπουδών με σκοπό την αυξημένη συσχέτισή τους με την αγορά εργασίας, την ενσωμάτωση των πράσινων και ψηφιακών δεξιοτήτων, την ευελιξία και τον σχεδιασμό κατά ενότητες, την επέκταση προγραμμάτων ανώτερου επιπέδου στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τη δημιουργία συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας και παρακολούθησης των αποφοίτων, την κατάρτιση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τη στήριξη της κινητικότητας των εκπαιδευόμενων του τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και τη δημιουργία Κέντρων Επαγγελματικής Αριστείας που συνδέονται με στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης και/ή περιφερειακές στρατηγικές καινοτομίας και ανάπτυξης.

Άμεσες επιδοτήσεις για τους μαθητευόμενους σε ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένης της κάλυψης των αμοιβών τους, της παροχής πριμοδοτήσεων πρόσληψης και της κάλυψης έκτακτων κοινωνικών εισφορών (για διάστημα μέχρι 12 μήνες), καθώς επίσης των αμοιβών των εκπαιδευτών και των κοινωνικών εισφορών τους, με στόχο τη σταθεροποίηση και την αύξηση της προσφοράς ποιοτικών και αποτελεσματικών θέσεων μαθητείας.

Επενδύσεις σε εξοπλισμό και τεχνολογίες ψηφιακής μάθησης και σε προηγμένο βιομηχανικό εξοπλισμό και τεχνολογίες για τους παρόχους εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Κίνητρα για την ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου μάθησης και βασικών προγραμμάτων σπουδών σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, με έμφαση στις ψηφιακές και τις πράσινες δεξιότητες, μεταξύ άλλων μέσω διαδικτυακών πλατφορμών κατάρτισης.
Σχεδιασμός και παροχή σύντομων μαθημάτων για την επανειδίκευση των εργαζομένων προς την κατεύθυνση των νεοεμφανιζόμενων θέσεων εργασίας και των απαιτήσεων για νέες δεξιότητες που σχετίζονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας προγραμμάτων εντατικής αρχικής κατάρτισης στις ΤΠΕ και εντατικών προγραμμάτων ψηφιακής κατάρτισης για ΜΜΕ, με στόχο την παροχή βραχυπρόθεσμης εντατικής κατάρτισης για την αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων ΤΠΕ.
Σχεδιασμός και παροχή μεταπτυχιακών μαθημάτων για την εκπαίδευση ψηφιακών εμπειρογνομόνων σε προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες που απαιτούνται για τον ψηφιακό μετασχηματισμό και μεταπτυχιακών μαθημάτων για την εκπαίδευση εμπειρογνομόνων σε πράσινες δεξιότητες για την πράσινη οικονομία.
Περιφερειακοί και τοπικοί κόμβοι επιχειρηματικών δεξιοτήτων για τη στήριξη νεοφυών επιχειρήσεων, εργαζομένων με επιχειρηματικό πνεύμα και φορέων καινοτομίας.
Επενδύσεις στην ποιότητα, την ισότητα και τη συνάφεια των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι πολίτες θα είναι εξοπλισμένοι με τις βασικές ικανότητες που απαιτούνται στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία.
Επενδύσεις σε κοινοτικά κέντρα εκπαίδευσης ενηλίκων, όπου άνθρωποι όλων των ηλικιών μπορούν να μαθαίνουν και να αλληλεπιδρούν, οικοδομώντας μια ανθεκτική και συνεκτική κοινωνία.
Οργάνωση, πειραματική εφαρμογή και λειτουργία ενός συστήματος ατομικών λογαριασμών μάθησης.
Κίνητρα για την υποστήριξη της συμμετοχής στην κατάρτιση, π.χ. δάνεια/υποτροφίες σπουδών για ενηλίκους, χρηματοδότηση αδειών κατάρτισης και επιδομάτων κατάρτισης για ανέργους.
Στήριξη προγραμμάτων κατάρτισης που συνοδεύουν συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας για την προστασία των μισθωτών και των αυτοαπασχολούμενων, ιδίως από τον κίνδυνο της ανεργίας.

5.2.Βελτίωση του υποστηρικτικού πλαισίου για την απελευθέρωση των επενδύσεων των κρατών μελών και των ιδιωτικών επενδύσεων σε δεξιότητες

Τα κονδύλια της ΕΕ μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλύτης, αλλά οι επενδύσεις σε δεξιότητες πρέπει να χρηματοδοτούνται από άλλες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις. Το στοιχείο αυτό αποφέρει τα εξής οφέλη: 1 ευρώ που επενδύεται στην αναβάθμιση δεξιοτήτων και την επανειδίκευση αποδίδει έσοδα ή οικονομίες τουλάχιστον 2 ευρώ⁶⁵. Για τον σκοπό αυτόν, πέραν των συγκεκριμένων ευκαιριών χρηματοδότησης μέσω των προγραμμάτων της ΕΕ, η Επιτροπή θα εφαρμόσει σειρά δράσεων για τη στήριξη των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων σε δεξιότητες και ανθρώπινο κεφάλαιο.

Δράση 12: Βελτίωση του υποστηρικτικού πλαισίου για την απελευθέρωση των επενδύσεων των κρατών μελών και των ιδιωτικών επενδύσεων σε δεξιότητες

Για την παροχή κινήτρων για επενδύσεις σε δεξιότητες, η Επιτροπή:

- θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο τα **δημοσιονομικά πλαίσια** μπορούν να συμβάλουν στην οικοδόμηση ανθεκτικότερων κοινωνιών, υποστηρίζοντας τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο και σε δεξιότητες στο πλαίσιο της εν εξελίξει δημόσιας συζήτησης που ξεκίνησε με την επανεξέταση της οικονομικής διακυβέρνησης από την Επιτροπή και με στόχο την ανάκαμψη, με παράλληλη διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας.

⁶⁵ «A Strategist's Guide to Upskilling», PwC, 15 Ιουλίου 2019.

- θα επιδιώξει την ενίσχυση της **υποβολής εκθέσεων σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο** από μεγάλες εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων και εκθέσεων για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων. Επιπλέον, η Επιτροπή θα μελετήσει και άλλους τρόπους για την αύξηση της διαφάνειας των δαπανών των επιχειρήσεων για το ανθρώπινο κεφάλαιο, για παράδειγμα με την πιο ορατή παρουσίασή τους στους λογαριασμούς τους·
- θα συνεργαστεί με τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες για την **κατάρτιση στατιστικών σχετικά με τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις σε δεξιότητες ενηλίκων**, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη «δορυφορικών λογαριασμών» για τη βελτίωση της διαφάνειας της αναφοράς στοιχείων σχετικά με τις δεξιότητες στους εθνικούς λογαριασμούς και προϋπολογισμούς·
- θα αξιολογήσει **καινοτόμους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς που μπορούν να οδηγήσουν σε πρόσθετες επενδύσεις σε δεξιότητες**. Η προτεινόμενη ενίσχυση του InvestEU προβλέπει τη δυνατότητα χρηματοδότησης δεξιοτήτων και δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων, μέσω πιλοτικών έργων για τη σύναψη συμβάσεων με κοινωνικό αποτέλεσμα ως μέσου προσέλκυσης ιδιωτικών επενδύσεων για κοινωνικούς στόχους. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, από κοινού με τον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλους εταίρους υλοποίησης, θα διερευνήσει τις δυνατότητες διαφόρων ειδών συμβάσεων με κοινωνικό αποτέλεσμα, π.χ. **ομολόγων κοινωνικού αντικτύπου**, για την τόνωση των επενδύσεων σε δεξιότητες.

Τι είναι το ομόλογο κοινωνικού αντικτύπου;

Το ομόλογο κοινωνικού αντικτύπου είναι καινοτόμος χρηματοδοτικός μηχανισμός με τον οποίο οι κυβερνήσεις συνάπτουν συμφωνίες με παρόχους κοινωνικών υπηρεσιών, π.χ. κοινωνικές επιχειρήσεις ή μη κερδοσκοπικούς φορείς, καθώς και με επενδυτές που πληρώνουν για την επίτευξη προκαθορισμένων κοινωνικών αποτελεσμάτων, για παράδειγμα σχετικά με τις δεξιότητες⁶⁶. Στόχος είναι η χρηματοδότηση κοινωνικών υπηρεσιών. Ιδίως εκείνων που επικεντρώνονται σε καινοτόμες λύσεις για τις κοινωνικές προκλήσεις ή τα μέτρα πρόληψης.

Μέσω αυτού του μηχανισμού, η κυβέρνηση ή ένας διαμεσολαβητής αντλεί κεφάλαια από επενδυτές, φιλανθρωπικές οργανώσεις ή ιδρύματα του ιδιωτικού τομέα. Τα κεφάλαια αυτά διανέμονται στους παρόχους υπηρεσιών για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους. Αν επιτευχθούν τα μετρήσιμα αποτελέσματα που έχουν συμφωνηθεί εκ των προτέρων, η κυβέρνηση προβαίνει σε πληρωμές προς τον ενδιαμέσο οργανισμό ή απευθείας στους επενδυτές.

⁶⁶ Understanding Social Impact Bonds, Έγγραφο εργασίας του ΟΟΣΑ, 2016, σ. 4.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τώρα είναι η ώρα για δράση. Με την παρούσα πρόσκληση για δράση, η Επιτροπή επιδιώκει να θέσει τις δεξιότητες στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής πολιτικής ατζέντας για την επόμενη πενταετία, ώστε να γίνει πραγματικότητα το δικαίωμα στη διά βίου μάθηση και να υλοποιηθεί η αρχή 1 του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Η ανάκαμψη της οικονομίας μας, η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης σε παγκόσμιο επίπεδο και η προώθηση της διπλής πράσινης και ψηφιακής μετάβασης απαιτούν μια τολμηρή πολιτική για τις δεξιότητες. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή:

- θα προτείνει στις επιχειρήσεις, στους κοινωνικούς εταίρους και στους άλλους ενδιαφερόμενους φορείς να ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΟΥΝ στο πλαίσιο ενός φιλόδοξου Συμφώνου για τις δεξιότητες·
- θα αναπτύξει ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, χάρη σε μια μελλοντοστρεφή προσέγγιση όσον αφορά την ανάπτυξη δεξιοτήτων, με βάση την παροχή αξιόπιστων πληροφοριών για τις δεξιότητες και την εφαρμογή σύγχρονης και δυναμικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που θα συνδέεται άμεσα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τις κοινωνικές ανάγκες·
- θα ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΕΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ, ώστε να εμπλουτίσουν τις δεξιότητές τους με την ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων, που θα καταστήσουν τις μαθησιακές διαδρομές πιο ευέλικτες και ευκολότερα προσβάσιμες.

Για να δώσει σ' αυτή τη φιλοδοξία σάρκα και οστά, η Επιτροπή προτείνει φιλόδοξους ποσοτικούς στόχους, που θα επιτρέπουν τη μέτρηση της προόδου σε ετήσια βάση. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμβάλουν σε μια **επανάσταση των δεξιοτήτων** και να αξιοποιήσουν πλήρως τις άνευ προηγουμένου ευκαιρίες που προσφέρει το πρόγραμμα Next Generation EU.

